çaydaçıra

AYLIK KÜLTÜR-SANAT VE AKTÜEL DERGİ NİSAN 2021

FIRAT ÜNİVERSİTESİ 46 YAŞINDA…

……

Elazığlı Sinema Adamı İHSAN YÜCE…

……

Harput Hikayeleri AVURDUNUN KÖLGESİ MORNİGE VURMUŞ

……

Elaziz'de Müftülük Kavgaları…

……

Kediler Kraliçesi ALİYE BACI…

SEVİM ANAGÖR KOYUNOĞLU

Ahmet BULUT

Bilal CİVELEK

YILLIK ABONE FORMU

DINDİK DERGİSİ'NE ABONE OLUN KAPINIZA GELSİN

YILLIK ABONE ÜCRETİ 70 TL

Abone olmak için;
Halk Bankası İsmail Ekrem KATI
İBAN No: TR03 0001 2001 5650 0001 1051 98
ya da
PTT merkezlerinden, İsmail Ekrem KATI adına Posta Çeki 445533 No'lu hesabına abone bedelini ücretsiz yatırabilirsiniz.

Not: Adresinizi mutlaka bize bildirin.

Adres: DINDİK Mizah Dergisi Yeni Mahalle Gazi Cad. Yüce Pasajı Kat:1/105 ELAZIĞ

Email: ekremkati@gmail.com
Tel: 05335654241

İÇİNDEKİLER

Fırat Üniversitesi 46. Yaşında...

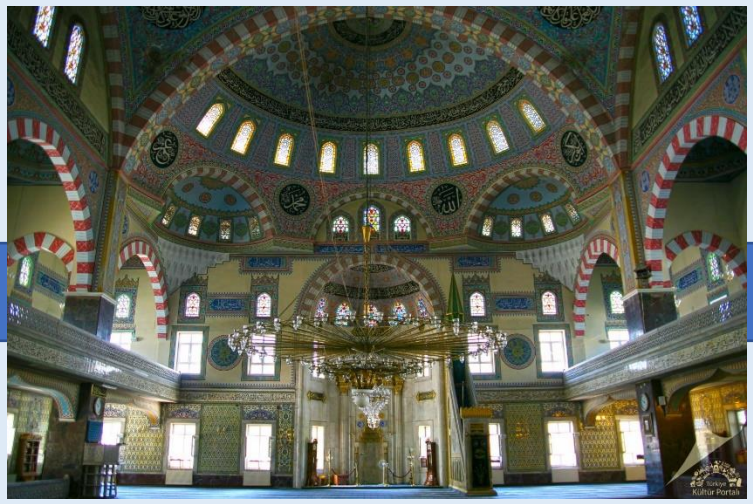

"Musikimizi tanıtamadık"

KEDİLER KRALİÇESİ: ALİYE BACI

ELAZİZ'DE MÜFTÜLÜK KAVGALARI

çaydaçıra

AYLIK KÜLTÜR-SANAT VE AKTÜEL DERGİ
SAYI: 4 NİSAN-2021

İMTİYAZ SAHİBİ ve
YAYIN YÖNETMENİ:
YÜCEL ÇAKMAK
cakmakyucel@gmail.com

KATKIDA BULUNANLAR:

İ. EKREM KATI (ELAZIĞ)
MURAT SEVİNÇ (İSTANBUL)
LÜTFİ ERGENE (ANKARA)
AHMET BULUT (ELAZIĞ)
SEVİM ANAGÜR KOYUNOĞLU (İSTANBUL)
BİLAL CİVELEK (İSTANBUL)
M. SAİT KARAÇORLU (İZMİT)
VEDAT YETİK (ELAZIĞ)
MUHAMMET KURŞUN (ANKARA)
GÖKÇE KARAGÖZ (ABD)

YÜCEL ÇAKMAK

MERHABA...

Şükürler olsun Nisan ayında da sizlerle birlikteyiz. Her geçen gün beni daha da heyecanlandırıyor. Her yeni sayı benim için yeni bir şevk yeni bir gün…

Bu sayıda yeni bir yazı dizisine daha başlıyoruz. **Fırat Üniversitesi** resmi kuruluşunun **46. Yılı**'nı yaşıyor. 1952 Yılı'nda başlayan güzel bir hayal 1975 Yılı'nda gerçekleşiyor. Bu büyük serüveni **Fırat Üniversitesi Radyo Televizyonu Genel Yayın Yönetmeni Hüseyin Gazi Orhan**'ın kaleminden takip edeceğiz. Bu yazı dizisi o dönemin renkli isimleri ve siyah beyaz fotoğraflarla süslenecek.

Prof. Dr. Yasemin Açık, Dünya Gazetesi tarafından **"Anadolu'dan Yükselen Kadın Ödülü"**ne layık görüldü. Elazığ'ın gururu olan Sayın Yasemin Açık'ı tebrik ediyoruz. Bu sayımızda Prof. Dr. Yasemin Açık'ı daha yakından tanıyacağız.

Bir şehrin vitrini o şehrin meydanlarıdır. Meydanlar şehrin bir nevi kimliğidir. Elazığ'ın göbeğinde olan eski adıyla **Postane Meydanı**, yeniden bir değişime uğruyor. Meydanın tarihsel sürecini derledik.

Yaklaşık 16 yıl birlikte mesai yaptığımı değerli meslektaşım ve kardeşim **Vedat Yetik**'te aramıza katıldı. **Sabah Gazetesi Elazığ Muhabirliğ**ini başarılı bir şekilde yürüten **Vedat Yetik**, Müzik Adamı **Aygün Çam** ile güzel bir röportaj yaptı. Hoş geldin kardeşim…

Çok uzaklardan bir kardeşimiz daha bizlerle… **Gökçe Karagöz**, ABD'den bize yazacak. Kanal 23 Televizyonu'nda birlikte mesai yaptığım bu kardeşime de hoş geldin diyorum.

Bir diğer kardeşim ise meslektaşım **Muhammet Kurşun**… Kurşun, Ankara'dan yaptığı röportajlarla Elazığ rüzgarı estirecek. Sen de hoş geldin…

Dostlarımız **"Çaydaçıra"**nın bitişik yazıldığı yönünde beni uyardılar. Ben de hatamdan ötürü af dileyerek, logomuzu düzelttim. Uyarılarınız için teşekkür ederim.

HERKESE GAKGO'MSUN DENİLMEZ GAKGOŞ

Gakgonun manası ince ve derin
Herkese gakgomsun denilmez gakgoş
Gakgo sembolüdür bizim illerin
Herkese gakgomsun denilmez gakgoş

Gakgomun mekânı Harput yöresi
Sağlamdır âdeti, örfü, töresi
Hiç olur mu gakgo elin teresi
Herkese gakgomsun denilmez gakgoş

Gakgom babacandır gözü de pektir
Mazluma yumuşak, zalime serttir
Kalleşliği bilmez haza, erkektir
Herkese gakgomsun denilmez gakgoş

Dertliye dermandır, hastaya şifa
Gakgom'a koşarlar çekenler cefa
Dostluğa gösterir çok büyük vefa
Herkese gakgomsun denilmez gakgoş

İsmi Ali, Ahmet veya da Mamoş
Nenesi Fidoş'tur anası Emoş
Sohbeti çok tatlı, şivesi pek hoş
Herkese gakgomsun denilmez gakgoş

Kerküklü der gakgom ariftir arif
Dilin gücü yetmez etmeye tarif
Konuk sever, cömert, sevimli, zarif
Herkese gakgomsun denilmez gakgoş

Mehmet Bico KERKÜKLÜ

Asil Üzümün Anavatanı

Elazığ ve çevresinde iki tür kırmızı üzüm yetiştirilir. Bunlar Türkiye'nin en asil üzümlerinden sayılan Coğrafi İşaret Tescilli Öküzgözü ve Boğazkere'dir.

Öküzgözü, Elazığ bölgesi civarlarında yetişen siyah renkli bir üzüm çeşididir. Şarapçılıkta kullanılır. Elazığ Öküzgözü üzümünü diğer bölgelerde yetişen üzümlerden ayıran en önemli özelliği, çeşide özgü tadı, orta kalın kabuklu ve bol şıralı oluşudur. Yöreye has toprak yapısı ve dağların arasından, dar ve uzun vadiler oluşturarak akan, daha sonra Fırat nehriyle birleşen dere ve çayların yarattığı mikro klima etkisiyle, bölgesel iklim yumuşaması sonucu bu üzümün yetişmesi için ideal koşullar oluşur. Öküzgözü, ülkemizde yetiştirilen en iri üzüm olarak bilinmesine karşın adı üzümün iriliğinden değil Öküzgözü gibi koyu renkli olmasındandır. Yuvarlak ve koyu renklidir; yapılı, kalıcı, kırmızı meyvemsi, dolgun, hafif taneli özellikleriyle yıllandırılmaya uygundur.

Kuru erik, pestil, pekmezi hatırlatan tatları ve tütün aromasını da Öküzgözü'nden yapılan şaraplarda hissedebilirsiniz. Öküzgözü'nden yapılan, şire, pekmez, bağ bastuğu ve orcik çok lezzettedir.

Resmen 11 Nisan 1975 tarihinde kurulan Fırat Üniversitesi bölge üniversiteleri arasında hızla büyüyor.

Fırat, 46 yaşında...

Prof. Dr. Cemil Bilsel: *"İkinci üniversite haftasının hangi vilayette açalım diye düşündüğümüz vakit herhangi bir haksızlığa meydan vermemek için yüksek tahsildeki kayıtları elden geçirdik o zaman müşahede ettik ki 120 Elazığlı genç İstanbul Üniversitesi'nde okumaktadır. Bu rakamı bütün şehirlerin nüfus yüzdesine vurduk, gördük ki İstanbul dâhil hiçbir vilayet Elazığ kadar yüksek tahsile talebe vermemiştir."*

HÜSEYİN GAZİ ORHAN
Fırat üniversitesi Radyo Televizyonu
Genel Yayın Yönetmeni

Yukarı Fırat Havzasında yer alan Harput, insanlık tarihinin ilimle tanıştığı en eski yerleşim alanlarından biridir. Fırat nehri, içerisinden aktığı verimli topraklara can vermekle kalmamış, o topraklar üzerinde yaşayan insanların fikir, düşünce ve duygu dünyalarının da bereketine vesile olmuştur. Nice bin yılların medeniyetlerine ev sahipliği yapan Harput ve onun devamı olan Elazığ, tarihin her döneminde kültür ve ilim membaı, koruyucusu ve aktarıcısı olmuştur.

Harput'un engin kültür mirasını devralan Elazığ halkının da ilme karşı tükenmez bir sevgisi, ilim adamlarına karşı büyük saygısı vardır. Bu özellik, her Elazığlıda her türlü imkânı

seferber ederek çocuklarına yüksek tahsil yaptırmayı adeta tutku haline getirmiştir. Osmanlının yıkılışından sonra kurulan genç Türkiye Cumhuriyeti'nin iki ilinde Üniversite vardır. İstanbul ve Ankara… Çocuklarına mutlaka yüksek tahsil yaptırmak isteyen her Elazığlı veli, bu iki ilden birini seçmek zorundadır. En çok tercih edileni ise İstanbul Üniversitesidir.

Yıl 1942, İstanbul Üniversitesi'nin her yıl eylül ayında gerçekleştirdiği geleneksel "Üniversite Haftası'nın açılışı bu yıl Elazığ'da yapılmaktadır. İstanbul Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Cemil Bilsel, Eylül ayı başında Elazığ'a "Üniversite Haftası'nın Açılışı" münasebetiyle gelmiştir. Bu olağan bir durum değildir. "Üniversite Haftası" açılış programı neden Elazığ'da yapılmaktadır? Bu sorunun cevabını İstanbul Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Cemil Bilsel "Üniversite Haftası" açış konuşmasında verir: "İkinci üniversite haftasının hangi vilayette açalım diye düşündüğümüz vakit herhangi bir haksızlığa meydan vermemek için yüksek tahsildeki kayıtları elden geçirdik o zaman müşahede ettik ki 120 Elazığlı genç İstanbul Üniversitesinde okumaktadır. Bu rakamı bütün şehirlerin nüfus yüzdesine vurduk, gördük ki İstanbul dâhil hiçbir vilayet Elazığ kadar yüksek tahsile talebe vermemiştir. Bunun üzerine kararımızı verdik ve ikinci üniversite haftasını Elazığ'da açtık. Bu münevver şehrin hemşerileri olarak hepinize büyük bir iftihar payı düşmektedir. İlerde bu aziz vatanda şark üniversitesi kurulacak olursa hiç şüphesiz bunun bir numaralı sahibi Elazığ ve Elazığlılar olacaktır…" Törene iştirak etmek üzere o zamanlar Halk Evi olan şimdiki Öğretmenevi önünde toplanan binlerce Elazığlı yapılan bu konuşmayı ayakta alkışlar. Artık Elazığlıların çocuklarına yüksek tahsil yaptırma tutkusunun yanına illerinde kurulacak bir üniversitenin ateşi de düşmüştür.

O yıllarda Merhum Mustafa Temizer Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesinde öğrencidir. Yaz tatili dolayısıyla Elazığ'da bulunan Temizer, Rektör **Cemil Bilsel'** i can

kulağıyla dinlemiş, sözleri bütün benliğimi sarmış, tüyleri diken diken olmuştu. Elazığ'da bir üniversite kurulma emrini genç bir üniversite öğrencisi olarak almış gibi olur. Bu emir bir ateş, bir dinamit idi, aklından çıkmaz. Mustafa Temizer, onunla yatıp kalkar. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesini bitiren Mustafa Temizer, Elazığ' a tayin olur. O sırada Elazığ Kültür Derneği adlı bir hizmet Derneği kurulmuş, başkanı **Fethi Ülkü**, ikinci başkanı ise Mustafa Temizer'dir. Yine aynı tarihlerde (1947) Elazığ Verem Savaş Derneği Kurulur ve onun da Başkanı merhum **Dr. Erdem KUR,** genel sekreteri de yine Temizer'dir. Derken, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesinde doktorasını yapan Mustafa Temizer, önce Doçent sonrada Profesör olur. Elazığ' a hizmet için Ankara'da pusuda bekler….

Elazığ'da bir üniversite kurulması özlemi yıllarca artarak devam eder ta ki 1952'e kadar... TBMM'de Doğu Anadolu'da Atatürk'ün isminin verileceği bir üniversite konusu 1952 yılında

Yüksek Mimar **Zeki ERSOY** tarafından **1953** yılında hazırlanan karpostal

Demokrat Parti iktidarı tarafından gündeme getirilir. 10 yıl önce Prof. Dr. Cemil Bilsel'in yaktığı ateşi kalplerinde muhafaza eden Elazığlılar bu üniversitenin Elazığ da kurulmasını gerçekleştirmek amacı ile gereken çalışmalara hemen başlarlar. İlk önce; "Atatürk Üniversitesini Kurma ve Geliştirme Derneği" adı altında bir dernek kurarlar. Derneğin tek amacı Doğu'da yapılması düşünülen üniversitenin Elazığ'da kurulmasını sağlamaktır. Dernek, bir taraftan hükümet nezdinde girişimlerde bulunurken diğer taraftan da üniversitenin kurulacağı yerin tespiti, arazilerin kamulaştırılması, kurulması düşünülen üniversite için Elazığ'a gelen yerli ve yabancıların ev sahipliği görevini yüklenir.

Yüksek Mimar Zeki Ersoy tarafından tasarlanıp kartpostal halinde çoğaltılan bir resim, devlet ve hükümet başkanlarına, bakanlar kurulu üyelerine ve milletvekillerine gümüş çerçeveler içerisine konularak gönderilir. Resimde Türkiye haritası üzerinde Elazığ'dan fışkıran 'Atatürk Üniversitesinin nurlu ışıkları' bizzat Atatürk tarafından mutlulukla seyredilmektedir. Resmin alt kısmına da; "En mesut günümüz üniversiteyi bağrımıza bastığımız gün olacaktır" sözü yazılıdır. Gerek bu resimli tanıtım ve gerekse diğer çalışmalarla ilgili olarak o günlerde "Atatürk Üniversitesini Kurma ve Geliştirme Derneği" ne pek çok tebrik ve destek telgrafı ile mektup gelir.

1950'li yıllarda demokrat partinin iktidara gelmesi ile birlikte bir kısım şahıs malları ile bazı araziler hazineye hibe edilir. Bunlardan biri de dönemin Elazığ Milletvekili Hürrem Müftüoğludur. Hürrem bey, Şu anki Malatya caddesinin bir kısmı ile Çayda Çıra kavşağının üst kısmı ve Akademini bulunduğu araziler içerisine kendisine ait 7 dönüm arazisini bağışlayanlar arasındadır.

Elazığ milletvekilleri, Valilik, Belediye Başkanlığı, Ticaret ve Sanayi Odası mensupları, öğretim kurumları, Elazığ dışındaki hemşeriler, kısaca köylüsü ve şehirlisiyle tüm Elazığ halkı kurulacak üniversitenin öncülüğünü yapan bu dernek etrafında kenetlenir. 1951 yılında Milli Eğitim Bakanlığı 15 profesörden oluşan bir kurul oluşturmuş, bu kurulda çevre illerde yaptığı irdeleme sonucunda şarkta kurulacak bir üniversitenin özellikle teknik fakültelerin kurulması için en uygun yerin Elazığ ili olacağını belirtmiştir.

Daha sonra 1952 tarihinde Başbakanlık TBMM'ye şarkta bir üniversite kurulması için teklifte bulunur. Bu teklif ancak 1953 yılında görüşülebilmiş ve şarkta bir üniversite kurulmasına, bunun için Milli Eğitim Bakanlığının yetkili kılınmasına karar verilmiştir. Yürütülen bu çalışmalar, 1954 yılı içerisinde olumlu neticelerini vermeye başlar. Amerika Birleşik Devletleri'nin Nebraska Üniversitesinden davet edilen ilim adamlarının da katıldığı inceleme heyetleri, Doğu Anadolu'nun çeşitli şehirlerinde yaptıkları incelemeler sonucunda 'Doğu illerinde kurulması düşünülen Atatürk Üniversitesi'nin en uygun yerinin Elazığ olacağı…' yolunda ki raporlarını hükumete sunarlar. O tarihlerde hükümet üyesi bazı bakanların, Atatürk Üniversitesi'nin kendi seçim bölgeleri olan Erzurum, Kars yöresinde açılması yolunda çeşitli baskı ve çalışmalar yapmalarına rağmen, ilim heyetlerinin hazırladıkları rapor esas alınarak, üniversitenin Elazığ'da kurulması için ön görülen kampus yeri ve uygulama alanlarının istimlak edilmesi hususunda Milli Eğitim Bakanlığınca Elazığ Valiliğine 1954 yılı başlarında gerekli yazılı emir gönderilir. Elazığ' da bayram sevinci yaratılan bu emir üzerine, şehrin 12 km batısındaki Kesik köprü, 10 km doğusunda Yurtbaşı ve şehir merkezinde, uzman heyetlerce beğenilen toplam 15 milyon metre karelik alanın istimlâk işlemlerine derhal başlanır. Ancak 1954 yılı rayiçlerine göre istimlâk bedelinin 12 milyon liranın üzerinde tutmasına rağmen, Milli Eğitim Bakanlığından Elazığ valiliğine telefonla verilen talimatta 1,5 milyon liradan fazla istimlâk bedeli ödenemeyeceği bildirilir. Bu talimat üzerine Dönemin Elazığ valisi Hıfsı Ege'nin başkanlığında yapılan toplantıda arsa ve arazi sahipleriyle görüşülüp durumun anlatılması ve fedakârlık istenmesi kararlaştırılır. Aynı hafta içerisinde bütün ilgililerle temas kurularak, her fedakârlığı kabullenen mal sahiplerinin arsa ve tarlaları gerçek değerlerinin onda biri civarında bir bedelle kamulaştırılır. Gene Milli Eğitim bakanlığının üzerine 'takdir edilen istimlâk bedelini kabul ettiklerine ve bedel artırma davası açmayacaklarına…' dair mal sahiplerinden tek tek imzalı belge alınıp Milli Eğitim Bakanlığına gönderilir. Bir kısım mal sahipleri de üniversite kurulması şartıyla arsa ve arazilerini parasız olarak vermeyi kabul ederler. Elâzığ'da sayılı esnaflardan kumaşçılık işleri ile uğraşan (Keban Kumaş) Nihat Nar ve akrabaları da metresi 5 kuruştan 3500 dönüm gibi büyük bir alan bağışlayanlar arasındadır. Bu isimlerin tamamı mahalli gazetelerde ilan yoluyla yayınlanarak kendilerine teşekkür edilir. ***Devam edecek…***

Açık'a Anadolu'dan Yükselen Kadın Ödülü

Seza Çimento Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Yasemin Açık, "Anadolu'dan Yükselen Kadın Ödülü"ne layık görüldü.

Dünya Gazetesi tarafından verilen ödülde, şirketlerin 2020 yılında faaliyet gösterdikleri kente sağladığı faydalar dikkate alındı. Pandeminin zorlu koşullarına rağmen 2020 yılında da istikrarlı büyümelerini sürdürerek Elazığ'a ve ülke ekonomisine katkı sunduklarını söyleyen Prof. Dr. Yasemin Açık, "Doğup büyüdüğüm topraklara yatırım yapmaya devam edeceğim" dedi.

Seza Çimento Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Yasemin Açık, Dünya Gazetesi tarafından düzenlenen "Türkiye'nin Kadın Liderleri Ödülleri"nde, "Anadolu'dan Yükselen Kadın

Ödülü"ne layık görüldü. Dünya Gazetesi'nin düzenlediği ve açılışını Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın gerçekleştirdiği "Kadınlar Nasıl Bir Ekonomi İstiyor Paneli"nin, **"**Kadınlar Ekonomiye Nasıl Güç Katacak**"** bölümüne de katılan Prof. Dr. Açık oturumda, kadınların ekonomiye güç katması için atılması gereken adımlar ve toplumsal cinsiyet eşitliği hakkında bilgi verdi.

Prof. Dr. Yasemin Açık: "Seza Çimento ile bölgedeki 10 bin kişinin hayatına dokunuyoruz"

Ödülü değerlendiren Prof. Dr. Yasemin Açık, "Seza Çimento'yu kurarken hayalim, bölgeler arası gelişmişlik farkının azaltılmasına ve yerel kalkınmanın sağlanmasına katkı sağlayan, istihdamı artıran ve bölgedeki pek çok kişinin hayatına dokunan bir yatırım gerçekleştirmekti. Cumhuriyet tarihi boyunca Doğu Anadolu Bölgesi'ne yapılmış en büyük özel sektör yatırımı olan Seza Çimento bünyesindeki çalışanlarımızı, tedarikçilerimizi, tüm diğer paydaşlarımızı ve ailelerini de düşündüğümüzde bölgede yaklaşık 10 bin kişinin hayatına dokunuyoruz. 2020 yılında da pandeminin zorlu koşullarına rağmen istikrarlı büyümemizi sürdürerek Elazığ'a ve ülke ekonomisine katkı sunduk. Yaptığımız çalışmalarla böyle değerli bir ödüle layık görülmenin mutluluğunu yaşıyorum. Doğup büyüdüğüm topraklara yatırım yapmaya bundan sonra da devam edeceğim " dedi.

"Kadın güçlenirse toplum güçlenir"

Sürdürülebilir kalkınmada kadının rolüne de değinen Prof. Dr. Açık, "Sürdürülebilir kalkınma, güçlü ekonomik ve sosyal yapı ancak güçlü kadınlarla mümkündür. Kadın güçlenirse toplum da güçlenir. Ben de gerek iş hayatımda gerekse sivil toplum alanındaki çalışmalarımda, toplumun yarısını oluşturan kadınların, yaşamın tüm alanlarında etkin ve yetkin bir şekilde yer alması, kadın emeğine vasıf kazandırılması ve karar alma aşamalarında

daha fazla sayıda kadının yer alması için emek vermeye, çaba harcamaya devam edeceğim" diye konuştu.

Açık kimdir?

Prof. Dr. Yasemin AÇIK, Elazığ'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini aynı şehirde tamamladı. Lisans eğitimini Hacettepe Üniversitesi'nde, Doktora eğitimini ise akademik görevini yürüttüğü Fırat Üniversitesi'nde tamamladı.1999 yılında doçent, 2005 yılında Profesör unvanı alan Prof. Dr. AÇIK, 1997 yılında İngiltere'de Nottingham Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı ve Epidemioloji Bölümü'nde çalıştı.

Halk Sağlığı Uzmanı olan Prof. Dr. AÇIK'ın en önemli çalışma alanları; Ana-çocuk sağlığı, kadına yönelik şiddet, doğuda kadın olmak, kadının toplumsal statüsü, töre cinayetleri, çalışma yaşamı ve kadın, çocuk sağlığı, çocuk ihmali ve istismarı, engelli çocukların eğitimi, sağlıklı kentler, çevre sağlığı, sigara, alkol ve bağımlılık yapıcı maddeler gibi konulardır.

Prof. Dr. Yasemin AÇIK'ın bir çok uluslararası ve ulusal dergide yayınlanmış 250 civarında yayını bulunmaktadır. 1998 yılında kurulan Sağlığı Geliştirme ve Sigara ile Mücadele Derneğinin kurucu üyesi ve Dernek Başkanı olan Dr.AÇIK, sigara ile mücadele çalışmalarını aralıksız bir şekilde sürdürmektedir. Prof. Dr. AÇIK, Sigara ile mücadele kapsamında yürüttüğü gayretli çalışmalardan ve Tütün Kanununa verdiği destekten dolayı Sağlık Bakanlığı tarafından "Tütün Kanuna Destek Ödülü"ne layık görülürken, Sigara ve Sağlık Ulusal Komitesi (SSUK) tarafından da iki defa Takdirname ile ödüllendirildi.

Prof. Dr. Yasemin AÇIK, 2008 yılında, kentteki girişimci kadınları bir araya getirerek, kadın girişimci sayısını artırmak ve kadınların toplumdaki yerinin iyileştirilmesine katkıda bulunmak amacıyla Elazığ İş Kadınları Derneği'ni (ELİKAD) bir grup arkadaşı ile birlikte kurdu. Kadınların el emeği, göz nuru ürünlerinin satışının yapılarak aile bütçelerine katkıda bulunmalarına yardımcı olmak amacıyla ELİKAD ile Elazığ Valiliği SYDV işbirliği ile Hanımeli Göz nuru Sergisi açıldı. Sergi üç yıl boyunca devam etti.

Prof. Dr. AÇIK, AGİFED (Anadolu Girişimci İş Kadınları Dernekleri Federasyonu), DOGUNSİFED (Doğu Güney Doğu Anadolu Sanayici İş Adamları Dernekleri Federasyonu), TÜRKONFED Üyeliği, Elazığ, Malatya, Bingöl ve Tunceli illerini kapsayan Fırat Kalkınma Ajansı Yönetim Kurulu Üyeliği de yapmaktadır. Prof. Dr. AÇIK, bir dönem de ETSO Kadın Girişimciler Kurulu Başkanlığı yapmıştır.

Çok sayıda Ulusal ve uluslararası dergide yayınlanan makalelerde hakemlik yapan Prof. Dr. Yasemin Açık, bir çok bilimsel kongrede oturum başkanlığı ve konuşmacı olarak yer aldı.

Prof. Dr. Yasemin AÇIK, evli ve iki çocuk sahibidir. İyi derecede İngilizce bilmektedir.

Yaşamın içinden öyküler-2

Saygın bir teklif üzerine yazmaya başladığım Çayda Çıra'da, yaşanmışlığımı anlamlı kılan anılarımdan birini daha siz değerli Çayda Çıra okurlarıyla paylaşmak istiyorum. Önce Harput ve yöresi için acıların ve hüzünlerin dili olan Yemen Savaşı hakkında bildiklerimizi kısaca hatırlamaya çalışalım:

Osmanlı hâkimiyeti boyunca isyanların eksik olmadığı Yemen'de, 1904 yılında İmam Yahya önderliğinde tekrar isyan çıktı. İsyanı bastırmak amacıyla, 1905 yılında nizamiye birliklerinin yanında Anadolu ve Rumeli'den çok sayıda redif taburu Yemen'e sevk edildi. O tarihlerde Malatya ve Dersim'in de bağlı olduğu Mamûretülaziz Vilâyeti'nden yani El Aziz ve çevresinden de pek çok asker gitti Yemen'e. (Bu arada Dersim adının 1935 yılında değiştirilerek Tunceli ilinin oluşturulduğunu, Elaziz adının 1937'de Elazığ olarak değiştirildiğini, Malatya'nın da 1924'de Elazığ'dan ayrıldığını belirtelim)

Harputlu İzzet Paşa, cami çıkışında, toplanan halka yaptığı konuşmada altı çocuklu ailelerden dört, dört çocuklu ailelerden ise iki kişinin askere alınacağını ve her haneden muhakkak asker çıkacağını söyledi. Halk çok iyi biliyordu ki Yemen'e gitmek geri dönüşü olmayan bir yolculuktu. Buna rağmen pek çok genç gönüllü olarak askere yazıldı ve Harput ve çevresinden toplanan kuvvetler dualar eşliğinde Yemen'e uğurlandı.

Yemen'e kıyı şeridi illerden giden taburlar gemilerle giderken, doğu illerinden gidenlerin bir kısmı dağ tepe demeden sürekli yürüyerek İskenderun limanında yük gemilerine bindirildi. Diğer taburlar ise Halep ve Hama üzerinden yürüyüşe devam ederek Akabe Limanı'na geldiler. Akabe'de gemilere bindirilen askerler Süveyş Kanalı'nı ve Kızıl Deniz'i geçerek Aden'e ulaştılar. Zorlu yürüyüş sırasında çok sayıda asker dağları aşarken, deniz yolculuğu sırasında da pek çok asker gemi ambarlarında hayatını kaybetti.

Taburların Aden'den Sana'ya ilerleyişleri de olaylı geçti. Osmanlı askeri isyancıların saldırısına uğradı, askerin erzakı çalındı ve açlık başladı. Sana'da ağır çatışmalar oldu, askerler bir yıl önce Osmanlı Devleti tarafından gönderilen silahlarla vuruldu. Yemen Savaşı'nda Osmanlı Devleti 30000 askerini şehit verdi. Hayatta kalan askerlerle mücadelesine devam eden Ahmet İzzet Paşa da şehit düştü. 1911'de Osmanlı Devleti ile İmam Yahya arasında barış anlaşması imzalandı. Yemen'deki askerler Mekke'ye gelerek, Mekke'deki Osmanlı birliğine katıldı.

El Aziz'den Yemen'e giden vatan evlatlarından biri de dedemdi. O yıllardan beri hüzünle dinlenen Yemen Türküsü, Yemen'e giden vatan evlatlarının ayrılık acısının ifadesidir. Muhterem babam yıllar yılı Yemen'e gönderilen ve bir daha kendisinden haber alınamayan babası için her Yemen Türküsü çaldığında, duygulanır gözyaşı dökerdi. Bekleye bekleye tükenen ömürlerin simgesiydi babam!

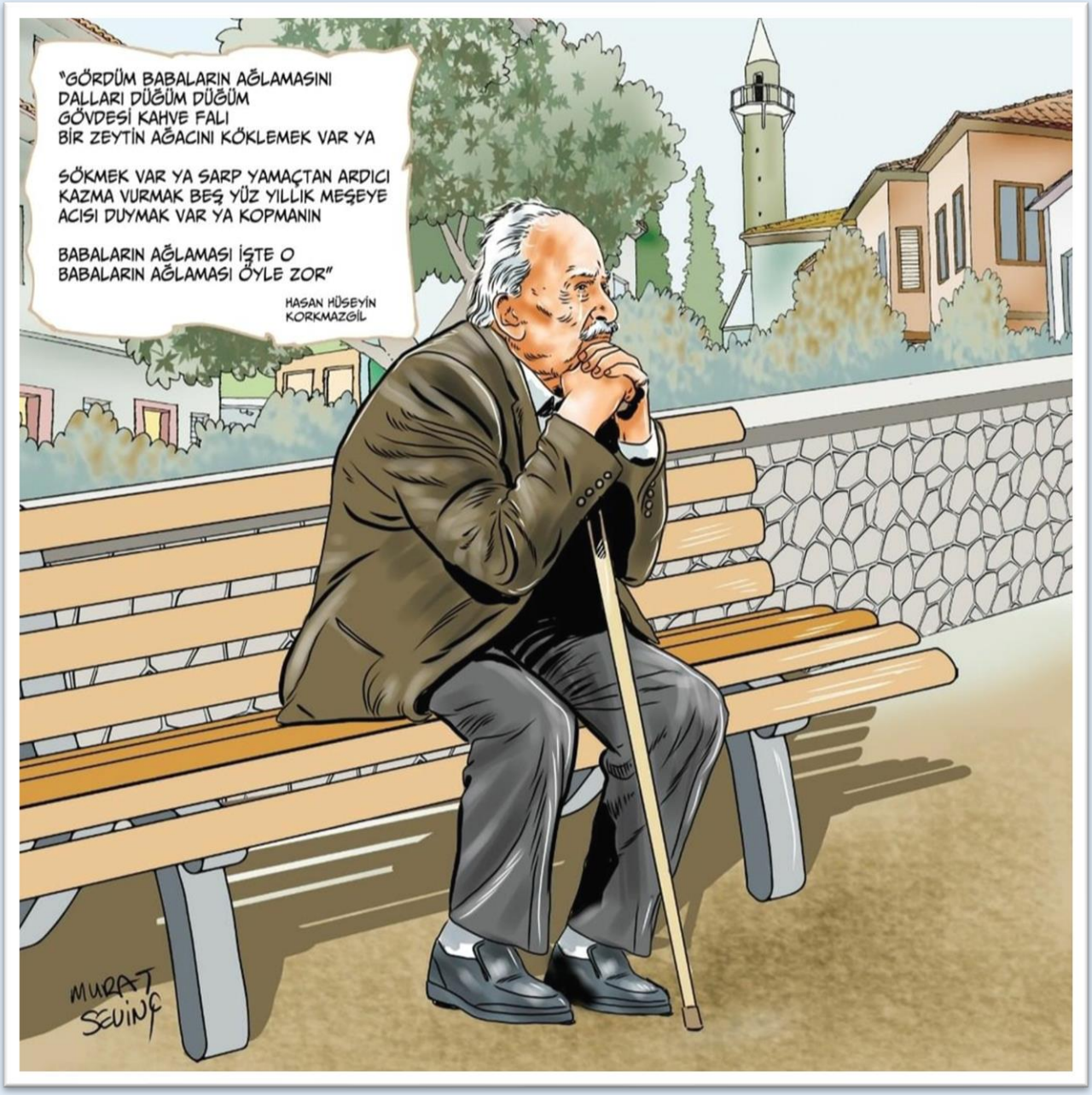
Demem o ki biz aile olarak yıllar yılı dedemin Yemen'de şehit düştüğünü sanırdık. Yeri geldiğinde dedemin Yemen Savaşı'na katıldığını ve kendisinden bir daha haber alınamadığını söylerdik. Ta ki 2018'de "E devletin 'Soy ağacı' uygulaması" başlayıncaya kadar. Bu vesile ile dedemin, Yemen'de değil Çanakkale Savaşında şehit düştüğü öğrendik. Velhasıl dedemin Çanakkale Savaşı'na da katıldığını ve Çanakkale'de şehit düştüğünü öğrenmemiz birkaç yıl öncesine uzanıyor.

Dedemin Çanakkale'de şehit düştüğünü öğrenince araştırdım. Yemen Savaşı'nda hayatta kalan ve Mekke'ye götürülen askerler bir süre sonra yurda dönmek üzere yola çıkarlar. Birinci Dünya Savaşı başlayınca Yemen'den dönen askerler, memleketlerine

gelmeden, ailelerini dahi görmeden bir kısmı Sarıkamış'a bir kısmı da Çanakkale'ye sevk edilirler. Sarıkamış'a da Çanakkale'ye de giden askerlerin hepsi şehit düşerler. Dedem dönüş yolunda Elaziz'e gelmeden Çanakkale'ye sevk edilen ve Çanakkale'de vatan savunmasında şehit düşen Elazizli babayiğitlerden biri.
Vatanları için kanlarını döken kahramanlar kahramanı yüce şehitler sizleri rahmet ve minnetle anıyoruz! Ruhunuz şad olsun!
Şair Orhan Şaik Gökyay ne güzel söylemiş:

Bu vatan toprağın kara bağrında
Sıradağlar gibi duranlarındır,
Huduttan hududa yol bulup koşan,
Cepheden cepheye koşanlarındır.

İleride yaşamın içinden farklı öyküler paylaşmak üzere kalın sağlıcakla!

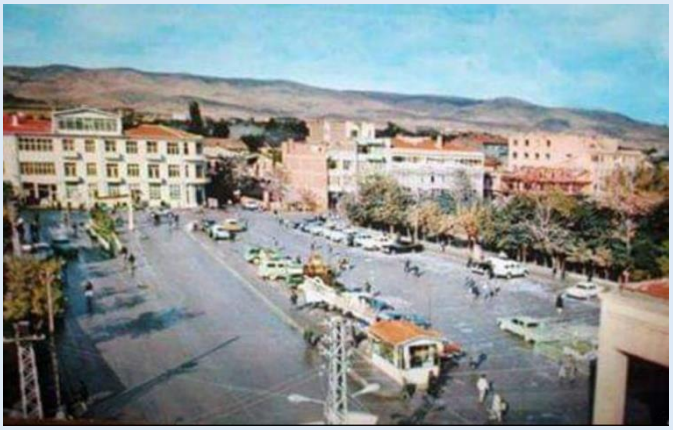

1967 Yılı İl Yıllığı için kuşbakışı çekilen PTT ve önündeki meydanın görüntüsü ve son görüntüsü…

Kimliğini arayan MEYDAN…

- **Elazığ şehir merkezinin en eski ve ikinci büyük "şehir meydanı" olan "15 Temmuz Demokrasi Meydanı" yeni bir hüviyet kazanıyor.**

Gün geldi minibüs durağı oldu. Gün geldi otobüs durağı oldu. Sonra içinde havuzu olan ama ismi değişen şehrin meydanı oldu. Elazığ'ın kuruluşunda eski Vilayet binasının yanında büyük bir çay bahçesi olan meydan yıllar sonra 1980'li yıllarda çevre ilçelere ve köylere kalkan minibüs ve taksi durağı oldu. 1984-1989 döneminde Belediye Başkanlığı yapan Mustafa Temiser minibüs ve taksi durağını kaldırarak merkez otobüs durağı yaptı. 1989-1994 döneminde ise Belediye Başkanı Behçet Susmaz döneminde otobüs durağı kaldırılarak, burası ilk meydan oldu. Meydana birde yunus balıklı havuz yapıldı. Bu meydanının adını halk "Postane Meydanı" koydu. 1994-2004 dönemi Belediye Başkanlığı yapan Hamza Yanılmaz ise meydanı yenileyerek havuzdaki yunus balıklarını kaldırdı.

2004-2014 döneminde Belediye Başkanlığı yapan Süleyman Selmanoğlu seçim vaatleri arasına yeni bir meydan projesi sözü vermişti.

Elazığ Belediyesi, 13 Eylül 2010 tarihinde ihalesi yapılan Postane Meydanı'nın kısa süre tamamlanarak hizmete sunulacağını açıkladı.

Elazığ Belediye Başkanı Süleyman Selmanoğlu'nun seçim vaatleri arasında yer alan bu proje tamamlandığı zaman şehrin en kalabalık alanı yeni görünümüyle şehre güzellik katacağını belirtti. Meydan da yeniden bir havuz yapımı oldu. Su oyunlarının yer aldığı bu havuzda, bilgisayarlı ışık sistemi düzenlenerek, özellikle çalan müziğin ritmine göre uyumlu su hareketleri rengârenk bir hal alıyor. Vatandaşların gölgelenmesi için Meydanın ortasına kocaman bir şemsiye de dikildi. Meydanı'nın ismi ise PTT Meydanı oldu.

2014-2019 dönemini Belediye Başkanı Mücahit Yanılmaz'ın girişimleri sonucu

PTT Meydanı'nın eski Hükümet Konağı bahçesiyle birleştirildi. Belediye Başkanı Yanılmaz, PTT Meydanı ile eski hükümet konağı bahçesinin birleşmesinden ortaya çıkan yeni meydana "İzzetpaşa Meydanı" ismini verdiklerini açıkladı

OKUMA DUVARI YIKILDI

Eski Hükümet binasıyla PTT Meydanı arasında kalan duvarın yıkılması Elazığ'ın bir şehir hatırası daha yok oldu. 1980'li yıllardan beri o yıkıla duvar üzerinde Elazığ'ın o dönemin gençleri "Teksas Tommiks" gibi çizgi romanlarının satış alanıydı. Burada kitap okumayan veya kitap satışı yapmayan Elazığlı yoktur. O duvarın yıkılmasıyla sosyal medyada gündem olmuştu.

MEYDANIN İSMİ YİNE DEĞİŞTİ

Elazığ'da, vatandaşların Fethullahçı Terör Örgütü'nün (FETÖ) darbe girişimi sonrasında demokrasi nöbeti tuttuğu İzzetpaşa Meydanı'nın adı, "15 Temmuz Demokrasi Meydanı" olarak değiştirildi. 15 Temmuz ve sonrasında olanları unutturmamak için yapılan çalışmalar kapsamında Elazığ'da İzzetpaşa Meydanı'nın isminin "15 Temmuz Demokrasi Meydanı" olarak değiştirildiğini belirten Elazığ Valisi Murat Zorluoğlu, "Bu çerçevede İstanbul Boğaziçi Köprüsü'nden başlayarak Türkiye'de çok bilinen bazı mekanların isimleri 15 Temmuz şehitlerimizi yaşatacak şekilde değiştirildi. Bu talimat çerçevesinde biz de bugün buradan başlayarak 15 gündür demokrasi nöbeti tutulan bu meydanın ismini 15 Temmuz Demokrasi Meydanı olarak değiştiriyoruz." dedi.

2019 yılında göreve gelen Belediye Başkanı Şahin Şerifoğulları, 2020 yılında eski SGK binasının yıkımının gerçekleştirilmesinin ardından 15 Temmuz Demokrasi Meydanı Yeraltı Otoparkı ve Meydan Düzenleme Projesi yapımı ihalesini gerçekleştirdi. 2021 yılı Ocak ayında, 15 Temmuz Demokrasi Meydanı ve yeraltı otoparkı projesi kapsamında çalışmalar başladı.

İnşaat çalışmaları devam eden projede yüklenici firmanın Mart ayı başlarında işi bırakmasıyla çalışmaların başka bir firma ile yürütüleceği öğrenildi.

Ankara'da Elazığ Rüzgarı

KÜRKLÜOĞLU: "Elazığ kültürüyle iftihar ettiğimiz ve de çok saygın bir yeri olan kültür, folklor, geleneklere sahip çıktığımız birey olmaya devam edelim. Bunu dünden bugüne çok iyi başardık ve hedef bugünden yarınlara taşıyabilmektir."

Muhammed KURŞUN / ANKARA
(kursun0623@gmail.com)

Başkent Ankara'da Elazığ'ı başarıyla temsil eden Elazığ Harput Kültür Derneği, Elazığ kültürünü ayakta tutmak için birçok önemli projelere imzalar atıyor. Dergimizin Ankara editörü Muhammed Kurşun, Dernek faaliyetleri konusunda Elazığ Harput Kültür Derneği Başkanı Süleyman Kürklüoğlu'yla görüştü.

M.KURŞUN: Sayın Başkanım, kıymetli vakitlerinizi bizlere ayırdığınız için teşekkür ediyorum. Elazığ'ın ilk sanal dergisi olan E-Dergimiz Çayda Çıra, kültürümüze hizmet etmeye devam ediyor. Ankara'da yaşayan Elazığlıların sayılarını ve derneğin kuruluş hikayesini bizlerle anlatır mısınız?

S. KÜRKLÜOĞLU: Çok kıymetli Muhammed Bey'im kültür faaliyetlerimizde sosyal medyanın öneminin çok fazla olduğu bir dönem yaşıyoruz. Elazığ kültürüne yapmış olduğunuz hizmetler unutulamayacak ve sizin şahsınızda tüm ekibinize şükranlarımı sunarak sorunuzun cevabını vermek istiyorum…

Ankara'da bulunan Elazığlılar 35 bini aşkın sayıda ikamet etmekte ve duruma göre değişkenlikte gösteriyor. Tabi ki söze başlar iken derneğimizin ilk kuruluşundan bahsetmek isterim. Elazığlıyım dediğimiz zaman karşı muhatabımızdan kesinlikle bir hayat hikâyesi dinleriz. Bizlerde örf, ananelerimizi kaybetmeme adına ve hemşerilerimizle kültür hizmetini yaşamak için Keçiören'de Faaliyet göstermekte olan derneğimizi 17 Kasım 2007'de kültür adamı Emekli Albay Lokman Tasalı ve Milletvekilimiz Cihan Paçacı tarafından açılışımızı gerçekleştirmiştik. Elazığ'da yakinen tanıdığımız kültür adamı Onursal başkanlarımızı unutmayalım; Emekli Albay Lokman Tasalı, 19. dönem milletvekilimiz Tuncay Şekercioğlu ve Fırat Üniversitesi kuruluş aşamasında büyük emekleri olan Prof. Kerim Sunguroğlu'na sağlıklar diliyorum.

M. KURŞUN: Başkanım derneğe Elazığlıların ilgilisi oluyor mu ve katılım yüksek mi?

S. KÜRKLÜOĞLU: Derneğimize katılım malum pandemi süresinde seyrekleşse de daha önceki dönemlerde beklenenin üstünde bir kalabalık olduğunu rahatlıkla söyleyebilirim. Bu konuda bir anımı da anlatmak isterim.

Keçiören Belediyesi'nin organize ettiği bir kültür faaliyeti vardı. Dernek olarak bizlerde bu önemli faaliyete katıldık. Neşet Ertaş Gösteri Salonu'nda koridorlarda daha iyi yer bulunamayacak seviyede bir kalabalık vardı.

Dönemim belediye başkanı Mustafa Ak Bey bana 'Süleyman Bey bu kadar kalabalığı biz hiç şimdiye kadar toplayamadık nasıl oluyor böyle bu kadar kalabalığı bir araya getirebildiniz?' Bende kendilerine; Sayın Başkanım Elazığ denilince kültür aşkı ile yanan Gakgoşlar gelir, tarihin dokusu Urartulara kadar dayanan bir geçmiş akla gelir, kenetlenmesi bilen bir topluluğuz dedim kendilerine. Tabi o gece Elazığlı olduğumdan bir kez daha gurur duymuştum.

M. KURŞUN: Dernekte hayatın akışı nasıl geçiyor ve Ankara'da yaşayan Elazığlılara ulaşmak için yapmış olduğunuz etkinlikler var mı?

S. KÜRKLÜOĞLU: Her ayın 23 akşamı geleneksel hale de getirdiğimiz ve konusunda uzman bir hemşerimiz dostumuz bize 1 saatlik bir sunum veriyor. Karşılıklı soru-cevap derken 2 saati buluyor ve etkinliğimize imece usulü bir hemşerimizin ikramı ile sohbet akışımız devam ediyor. Ayrıca faaliyetlerimiz arasında, Keçiören Belediyesi'nin yapmış olduğu uluslararası Ramazan etkinliği var ve bu etkinliğe kardeş ve İslam ülkeleri katılmaktadır Ayrıca hemşeri dernekleri de katılmaktadır. Kültür Bakanlığı sanatçımız ve Türk halk müziği koro Müdürlüğü yapan Hasan Öztürk ve Gazi Üniversitesi konservatuar Bölüm Başkanı Türker Eroğlu bizim kültür ve sanat danışmanlarımızdır tabii ki bu arada bir rahmet de çıkaralım Bünyamin Eroğlu'na…

Dernek faaliyetleri arasında bir de uzun yıllardan beri Elazığ Kültür Derneğimizin peynirli ekmek günü oluyor o faaliyete katılıyoruz. Şunu da eklemek istiyorum, 2 yıldan beri Ankara Federasyonu kuruldu bizim burada 6 tane derneğimiz vardır. Ankara'da ve de federasyon başkanımız Prof. Haşim Çakırbay Beyefendi sağ olsun eksik olmasın o yükü de o kaldırıyor. Özellikle bundan sonraki bazı faaliyetleri federasyon adı altında daha güçlü bir şekilde yapmak istiyorum.

M. KURŞUN: Elazığ'a gittiğiniz zaman ilk yapmak istediğiniz şey nedir?

S. KÜRKLÜOĞLU: Çok güzel bir soru sordunuz ve güzide memleketim gözlerimin önüne geldi. Elazığ'a gittiğimde aklıma gelen ilk şey geçmişimizi hatırlamak için önce mezarlıkları ziyaret ederim. Sonrasında Harput'a çıkmadan zaten gönül rahat etmez ve oraya çıkarım gönlümü yumuşatırım çocukluk arkadaşlarımı görürüm.

M.KURŞUN: Memlekette gezerken gözünüzde canlanan ve unutamadığınız bir anınız var mı?

S. KÜRKLÜOĞLU: Eskiden yaşadığımız top oynadığımız özellikle bizim biraz tembellik dönemi aklıma geliyor. Özellikle top oynarken dersleri aksattığımı düşünen canım anamdan işittiğim azarlar ve karnedeki kırık notları hiç unutmadığım anılardan biriydi. Birde anamın yaptığı nefis yemekleri de aklımdan çıkmayan en güzel günlerdi. Yokluk vardı ama bereket çoktu, dostluklar ise insana güç veren unsurlardı. Burada gençlere seslenmek istiyorum; dostluklara önem verin ama sahte olanından değil…!

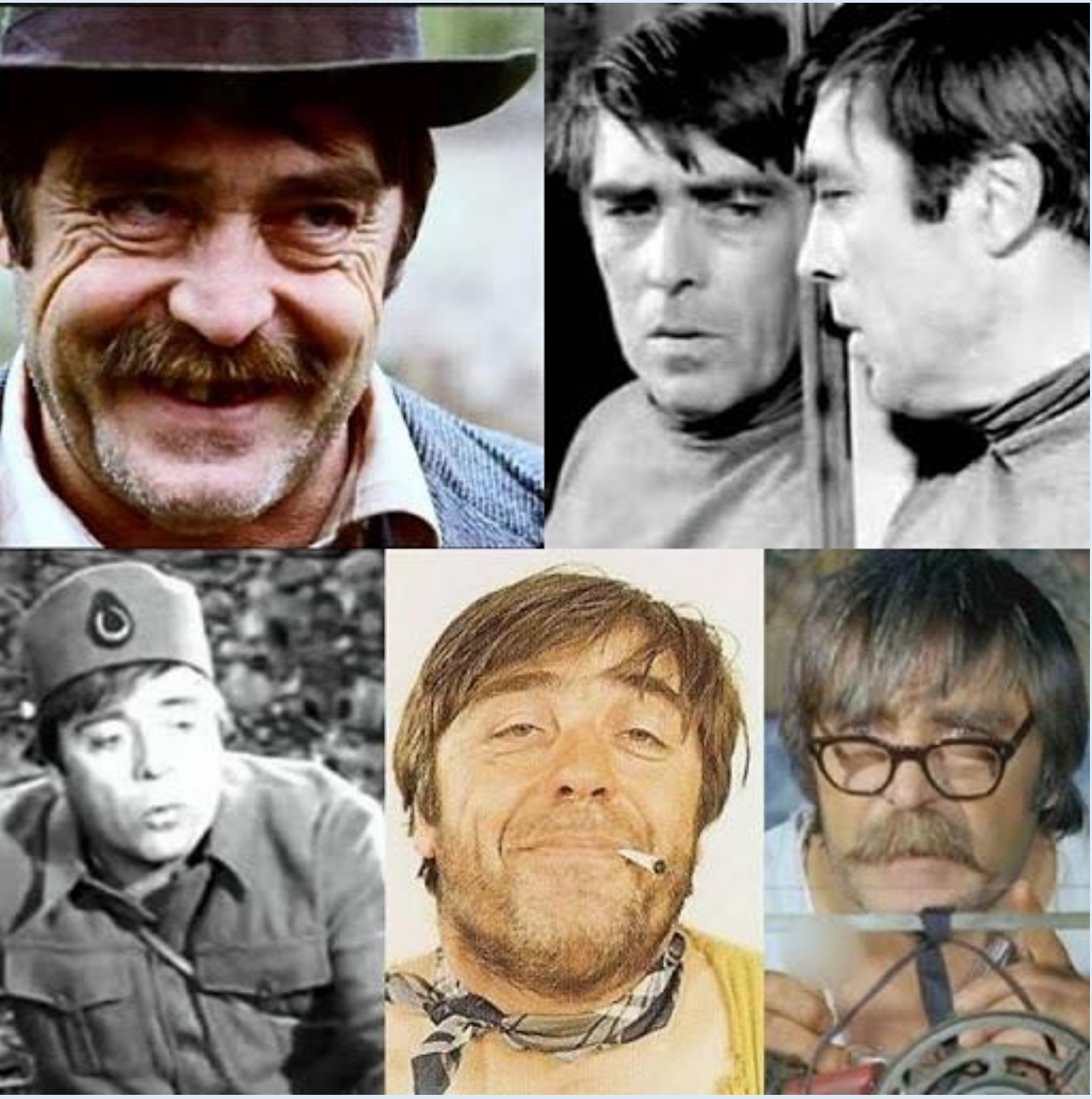
M. KURŞUN: Ankara'da ki Elazığlılara mesajınız var mı?

S. KÜRKLÜOĞLU: Ankara'daki hemşerilerimize sizlerin vasıtasıyla ulaşmış durumdayız. Kendilerinden Ankara'da faaliyet gösteren altı derneğimize ulaşsınlar ve kültürümüzü yaşatmaya destek olsunlar. Birde kan bağışı konusunda ise hassas davranmalarını rica ediyorum. Kime Elazığlıyım desem burada ki hemşerilerimin sevecenliklerini anlatmaları bizi fazlasıyla mutlu ediyor. Allah hepsinden razı olsun.

M. KURŞUN: Son olarak kültür, örf ve ananeler ile ilgili neler söylemek istersiniz?

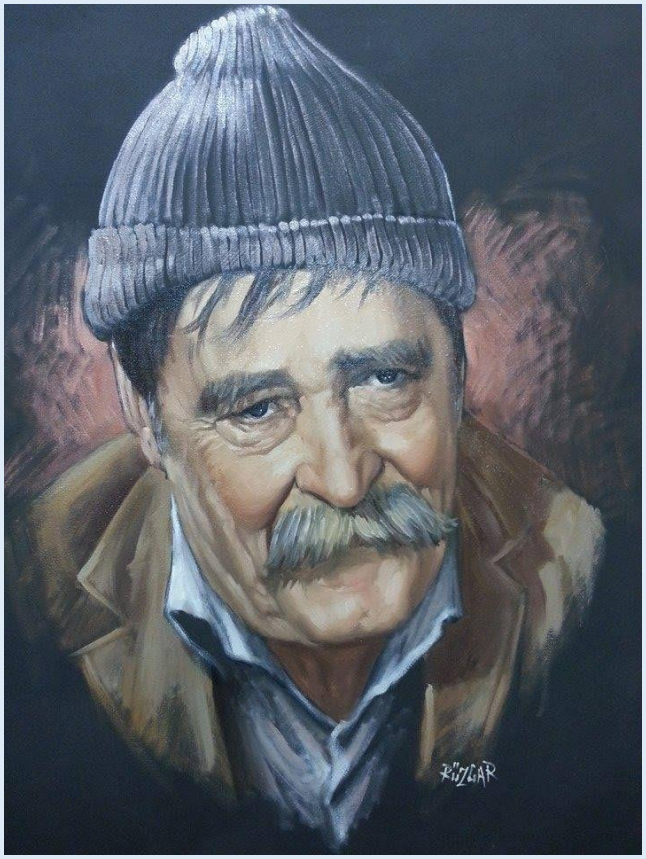
S. KÜRKLÜOĞLU: Elazığ kültürüyle iftihar ettiğimiz ve de çok saygın bir yeri olan kültür, folklor, geleneklere sahip çıktığımız birey olmaya devam edelim. Bunu dünden bugüne çok iyi başardık ve hedef bugünden yarınlara taşıyabilmektir. Elazığlı dostlarımızı gördüğüm zaman biz bütün yorgunluğumuzu unutuyoruz. Birlikteliğimiz daim olsun, gücümüze zeval gelmesin diliyorum. Ayrıca bizlere bu fırsatı veridiniz için, Muhammed Bey size ve sizin şahsınızda tüm ekibe şükranlarımı sunuyorum. Elazığ'a selam olsun, okuyanlara selam olsun.

M. KURŞUN: Başkanım bizlere kıymetli zamanını ayırdığınız için bizlerde sizlere teşekkür ediyor, sağlıklı günler diliyoruz. Kültürümüze sahip çıkan ve koruyan tüm hemşerilerimize bizden de selam olsun…

Türk Sinemasının Mimarlarından…

İHSAN YÜCE

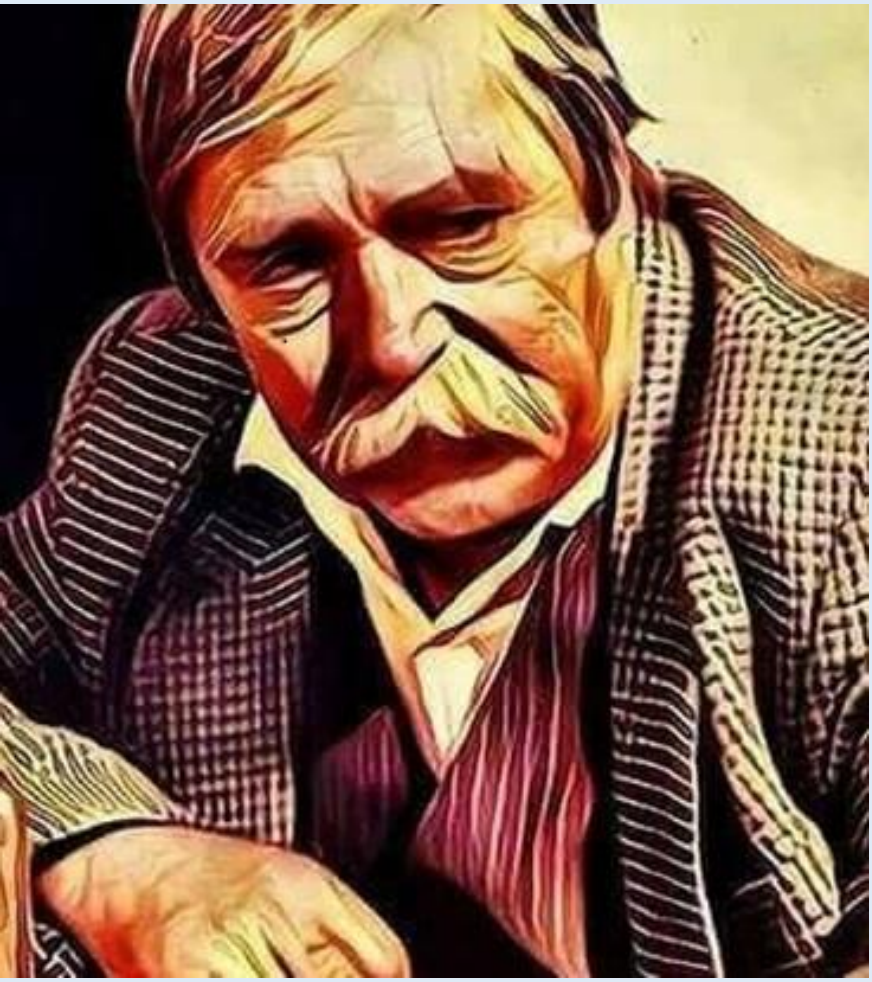

Mehmet İhsan Yüce 1921 yılının ocak ayı Elazığ'da, sorunlarına sıklıkla eğildiği "Anadolu"nun kalbinde dünyaya gelir. Kuyumculuk yaparak geçimini sağlayan Dağıstan göçmeni babası Cebrail Bey'in maddi durumu kötüleşince İzmir'in yolu tutulur. Sanatçı önce İzmir Atatürk Lisesi'ni ardından bugünkü Marmara Üniversitesi'nin temellerini oluşturan İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'ni bitirir. İktisat okumuştur hatta bir süre özel şirketlerde muhasebecilik de yapar fakat parayla olan ilişkisi filmlerinde kızını daha yüksek başlık parasına vermek ya da muhtarlığını yaptığı köyde zenginin tarafını tutmak gibi toplumsal sorunları göstermeye çalışmaktan ibarettir. Tiyatroya 1952 yılında İzmir'deki Halk ve Çocuk Tiyatrosu'nda başlayan sanatçı bir sezonluk Bizim Tiyatro serüveninin ardından 1965 yılında oyuncu ve sporcu Lale Oraloğlu'nun bir araya getirdiği ekibe katılır, orada da bir yılını doldurduktan sonra arkadaşlarıyla birlikte Ankara Drama Tiyatrosu'nu kurar. Burada Dostoyevski'nin ünlü romanı "Suç ve Ceza"nın uyarlamasında ruhsal durumu gittikçe kötüleşen ana karakter Raskolnikov'a hayat verir. Aynı yıl sinemadan tiyatroya uyarladığı Charlie Chaplin'in "Sahne Işıkları" oyunu da başarılı olunca Ankara tiyatro çevrelerinde adından söz ettirmeye başlar sanatçı. Dönemin Türkiye'sinde sinema sanatı en önemli gelişmelerinden birini yaşamakta, kapalı salonların hayata geçirilme projeleriyle birlikte renkli film uygulamalarına da hız verilmektedir. 1964 yılında Metin Erksan'ın yönettiği "Susuz Yaz" filmi Berlin Film Festivali'nden Altın Ayı ile dönerek uluslararası alanda ödül alan ilk Türk filmi olunca sinemanın etkisi daha da artar. Değişime sonuna kadar açık olan İhsan Yüce için sanat, daha fazla insana ulaşmak ve toplumu geliştirmek için vardır; o da hiç zaman kaybetmez ve ileride büyük emekler vereceği Yeşilçam'a "Altın Yumru" filmi ile geçiş yapar. 1965-66 döneminde Ertem Eğilmez'in "Senede Bir Gün", "Bir Millet Uyanıyor" ve "Sürtüğün Kızı" filmleri tiyatrodan sinemaya geçişi pekiştirir fakat çok sevdiği tiyatrosundan tam anlamıyla koparamaz sanatçıyı; İstanbul Direklerarası Tiyatrosu'nda halkıyla buluşmaya devam eder İhsan Yüce.

Sinemayla Dolu Bir Ömür

1971 yılına kadar bir yandan tiyatro çalışmaları diğer yandan sinema filmleri ile uğraşan sanatçı ihtiyaç gördüğü konulara değinerek toplumun sorunlarına eğilmek istediği için bambaşka bir dönem başlamak üzeredir. Yapılması gerekeni başkalarından beklemeyecek kadar erdemlidir İhsan Yüce. Gerekli birikimi edinmiş, tecrübeli bir tiyatro ve sinema sanatçısı olarak Aslıer Film'i kurar; Hayat Cehennemi filmiyle de ilk senaryo ve yönetmenlik deneyimini yaşar. Bundan sonrası ise tamamen sinemayla geçecek bir ömrün habercisidir. 1973 yılında Ertem Eğilmez'in ses getiren filmi "Canım Kardeşim"de geçtiğimiz ay kaybettiğimiz bir diğer usta oyuncu Halit Akçatepe ve sinemaya saf yan adam rollerinde figüran olarak giren Kemal Sunal ile küçük bir sahnesi vardır sanatçının. Ertem Eğilmez'in keşfederek Türk sinemasına armağan ettiği Kemal Sunal 1974 yılında Atıf Yılmaz

yönetmenliğindeki "Salako"da ilk başrolünü alırken İhsan Yüce de Reşit Ağa olarak karşımıza çıkacaktır. Bu dönemlerde sanatçı oyunculuğunun yanı sıra hayatının son günlerine kadar canla başla çalışacağı senaryo alanında da kendini geliştirmektedir. 1974 yılında töre cinayetlerini anlatan önemli filmlerden "Bedrana"nın senaryo yazımında duayen yazarımız Vedat Türkali'nin yanında yer alır ve "Bedrana" 11. Antalya Film Şenliği'nde En İyi İkinci Film ödülüne ulaşırken İhsan Yüce ise senaryo alanında büyük bir adım atmış olur. Ertesi yıl ise karı kocayı canlandırdıkları "İşte Hayat" filmi yılın en önemli sinema olaylarından biri olarak kabul görecek, 13. Antalya Film Şenliği'nde Adile Naşit En İyi Kadın Oyuncu ödülünü alırken İhsan Yüce de En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu ödülüne layık görülecektir. Türkiye'de ise siyasi olayların yönü değişmek üzeredir.

Demokrat: Demikrat, Demirkrat, Demir Kır At!

50'li yıllarda fırtına gibi esen Adnan Menderes önderliğindeki Demokrat Parti'nin 27 Mayıs darbesiyle düşürülmesi, ardından gelen 60'lı yılların İsmet İnönü'lü CHP'si döneminde yaşanan sağ-sol çatışmaları ve sonunda Süleyman Demirel'li Adalet Partisi ile 70'lere giriş Türk halkını iyice yıpratmıştır. 1 Şubat 1974 tarihinde oyuncu Talat Gözbak önderliğinde, başkan vekilliğini İhsan Yüce'nin üstlendiği sinema, tiyatro, resim, heykel, edebiyat, müzik ve bütün plastik sanatları kapsayan "Türkiye Kültür İş Sendikası" kurulur. Ertem Eğilmez'in yapımcılığını üstleneceği, yönetmenlik koltuğuna ise Atıf Yılmaz'ın oturacağı, sinemamızın köşe taşlarından "Kibar Feyzo"nun yazımına başlanır. Filmde baskıcı Maho Ağa (Şener Şen) marabalarına kök söktürmekte, askerden yeni dönen Kibar Feyzo (Kemal Sunal) ile Bilo (İlyas Salman) köyün en güzel kızı Gülo'yu (Müjde Ar) almanın peşinde, kızın babası Hacı Hüso (İhsan Yüce) ise sağlam bir başlık parası koparmanın derdindedir.

Toplumun Sorunlarına Eğilen Yüce Sineması

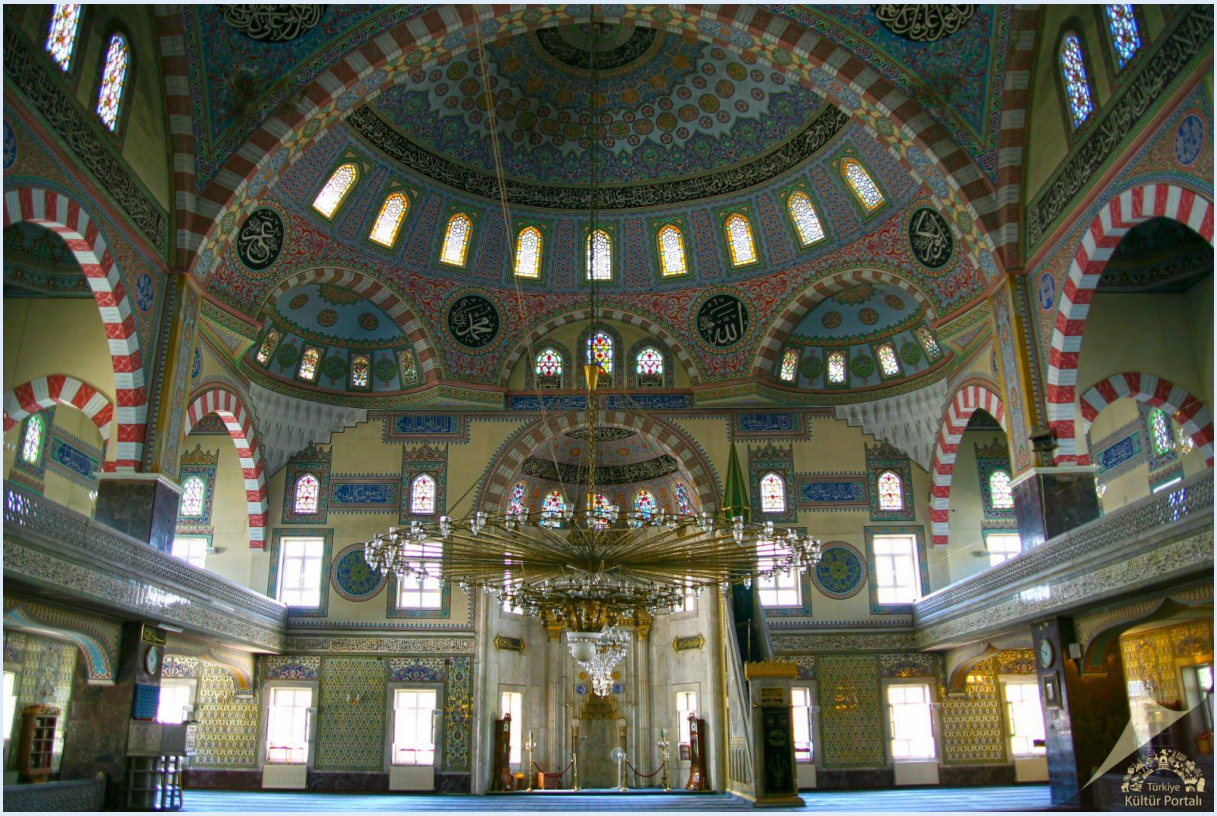
Yeşilçam'ın belki de en önemli yapımlarını oluşturan aile filmlerinde de karşımıza çıkar İhsan Yüce; 77 yapımı "Gülen Gözler"de Hasan Usta, 78 yapımı "Neşeli Günler"de ise Saadet Hanım'ın (Adile Naşit) talibi sarhoş Nazif karakterlerine can verir. Ertesi yıl Necati Cumalı'nın aynı adlı eserinden sinemaya ikinci defa uyarlanan "Derya Gülü" filminin çekimleri vardır. Filmin altı yıl önceki ilk uyarlaması yeterli ilgiyi görmeyerek beklentilerin altında kalmıştır. Bu sefer yönetmenlik koltuğunda "Malkoçoğlu" serilerinde başarıyı yakalayan Süreyya Duru, esas oğlan Sinan rolünde ise Bulut Aras bulunmaktadır. Yağız bir delikanlı olan Sinan, yanında işe başladığı yaşlı denizcinin genç eşi Meryem'le (Meral Orhonsay) yasak aşk yaşamaktadır. İhsan Yüce aldatılan Karadenizli Haşim Kaptan rolüne

öyle bir hayat verir ki ertesi yıl yapılan 18. Antalya Film Şenliği'nde "jön"den rol kaparak En İyi Erkek Oyuncu ödülüne layık görülür. Oyunculuk kariyerinin zirvesindedir İhsan Yüce; yıllardır emek verdiği sineması ona hak ettiği karşılığı göstermeye başlamıştır ama o bunların hiçbirini önemsemez; yazmaya ve oynamaya ilk günkü heves ve kararlılığıyla devam eder. Aynı yıl yazıp yönettiği "Bebek" isimli filmi Karlovy Vary Film Festivali'nden Jüri Özel Ödülü'yle dönen sanatçı 80'li yıllarda "Davaro", "Çiçek Abbas", "Postacı", "Keriz", "Yılanların Öcü", "Fatmagül'ün Suçu Ne" gibi pek çok filmde oynar; "Bizim Sokak", "Çarıklı Milyoner", "Şabaniye", "Sosyete Şaban", "Uyanık Gazeteci", "İnatçı" gibi filmlerin senaryolarını yazar. 80'li yıllar bitmek üzereyken ülkenin sorunları da değişmeye başlamıştır; bunun sonucunda İhsan Yüce'nin sineması da değişmek, toplumun yeni sorunlarına ışık tutmak zorundadır. Köylerden büyük kentlere yaşanan göç dalgaları özellikle İstanbul'da konut fiyatlarını yükseltmiş, halkın geçim sıkıntısı had safhaya ulaşmıştır. Sanatçı bu kez başarılı olduğu için köyden İstanbul'a tayin edilen Hüsnü Öğretmen'in (Kemal Sunal) hikâyesini aktarır bize. "Öğretmen" filmi, memur maaşıyla İstanbul'da tutunamayan Hüsnü'nün ek işler yaparak ailesini geçindirmeye çalıştığı bir pencereden İstanbul'daki ulaşım ve konut sıkıntısına eleştirel bakışla yazılmıştır. Senaryosunu filmin yönetmeni Kartal Tibet ve yapımcısı Memduh Ün'le birlikte yazan İhsan Yüce her geçen gün öğretmenlik mesleğinde bir adım ileri giderken psikolojik olarak çöküşe uğrayan, sonunda ise aklını kaybeden Hüsnü öğretmenin hikaâesiyle bir kez daha halkı kendi sorunlarıyla yüz yüze getirmeyi başarır.

Yeşilçam'ın Mimarlarından

Yüzden fazla filmde oynayan, altmışa yakın senaryo yazan ve film yöneten bir sanatçının çok para kazanacağı ortadadır ancak sürekli ev değiştirdikleri bir dönem, kızının "Baba alacak mıyız biz bir ev?" sorusuna "Niye ev alalım kızım, bütün evler bizim" diye cevap verecek kadar paradan uzaktır İhsan Baba. Kazandığını sinemaya ve tiyatroya yatırır. Onun için hayat sanat üzerinden insanı geliştirmektir; resim ve heykel yapmak, oynamak, yazmak ve yönetmek, kısacası sürekli üretmektir. Mayıs 1991'de Salacak'ta bahçeli küçük bir evde, mahallelinin İhsan Baba'sı olarak senaryo çalışmalarına devam ettiği bir bahar günü kalp krizi geçirerek aramızdan ayrılır büyük usta. Arkasında Yeşilçam'ın unutulmazları arasına giren yüzlerce filmle şairlere saygısızlık yapmak istemediği için sadece bir tanesini yayımladığı şiirlerini bırakmıştır.

Elaziz'de Müftülük Kavgaları

*1900-1916 Yılları arasında Elaziz'de yaşanan ilginç bir Müftülük kavgası tarihin tozlu sayfalarında yerini aldı

ÇAYDA ÇIRA /İSTANBUL

Geçmiş tarihe bakıldığı zaman, 1900'lu yılların başından Kemaleddin Efendi'nin Elaziz il Müftülüğü'ne atandığı 1916'ya kadar Elaziz'de bir türlü çözülemeyen müftü meselesinin var olduğu anlaşılıyor.

Arşiv belgelerinden anladığımıza göre, o yıllarda müftülük makamında Beyzade Hacı Mehmed Nuri Efendi (1894-1903), Mehmed Faik Efendi (1903-1908), yeniden Beyzade Hacı Mehmed Nuri Efendi (1909-1910), kardeşi Beyzade Hacı Bahaeddin Efendi (1910-1912), tekrar Beyzade Hacı Mehmed Nuri Efendi (1912-1916), Ömer Fehmi Efendi (1916) bulunmuşlardır.

Müftülükteki azilleri ve yeni atamaları beğenmeyen halk, eşraf ve a'yan El'aziz'den Dersaadet'e sürekli ihbar, şikayet dilekçeleri ve tahkikat talepleri yollamıştır. Bu şikâyetleri ma'zul müftülerin birbirleri hakkındaki ihbarları ve itiraz dilekçeleri takip etmiştir. Ancak bu talep ve şikâyetler Bab-ı Ali ve Daire-i Meşihat tarafından dikkate alınsa da çoğunlukla neticesiz kalmış, vilayete "husn-i idare-i maslahat" etmeleri yönünde telkinlerde bulunulmuştur.

1908'de Faik Efendi'nin yerine müftü olarak atanan Mehmed Nuri Efendi aynı yıl mebus seçilmiş ve her iki işi aynı anda yürütmüştür. Yapılan itirazlar neticesinde Kanun-ı Esasi'nin 74. maddesine binaen iki vazifeden sadece birini yürütebileceği kendisine bildirilmesine rağmen Nuri Efendi başlangıçta her iki vazifeyi birlikte sürdürme hususunda ısrarcı davranmıştır.

Ancak şehirde huzursuzluğun artması üzerine önce 5 Şa'ban 1327/ 22 Ağustos 1909'da mebusluktan vazgeçip müftülüğü kabul etmiş, kısa bir müddet sonra ise tekrar Meclis'e devam etme kararı alarak 18 Muharrem 1328/ 30 Ocak 1910'da müftülüğü kardeşi Bahaeddin Efendi'ye bırakmıştır. Nuri Efendi'nin bu başına buyruk tavırları zaten kendisinden rahatsız olan şehir halkının rahatsızlığını daha da arttırmış, müftülüğe kardeşinin vekalet etmesinin kanuni olmadığına, şehirde mukim ulemadan birinin bu makama getirilmesi gerektiğine dair itiraz ve ihbar dilekçeleri peşpeşe Bab-ı Ali ve Meşihat'e (Şeyhülislamlık Makamı) gönderilmiştir. Bunlar arasında Meşihat'e gonderilen bir ihbar mektubu ve bu mektupla ilgili başlatılan tahkikata dair yazışmalar dikkat çekicidir. "Mahmud Hamdi" isminin/isimlerinin basılı olduğu mühürle "Kulup namına" Meşihat'e gönderilen bu ihbarname muhtevası itibariyle merkezde çok ciddiye alınmış, Meşihat, Dahiliye Nezareti ve Maʿmuretu'l-aziz Valiliği arasında birbirini takip eden yazışmalar yapılmıştır. Mahmud Hamdi 22 Kanun-ı evvel [1]325/ 4 Ocak 1910 tarihli bu telgrafnamede Meşihat'e hitaben özetle şunları söylemektedir: "Maʿmuretu'l-aziz mebusu ve müftüsü olan Mehmed Nuri Efendi Kânun-ı Esasi'nin iki görevin aynı anda yürütülemeyeceğine dair maddesi gereği mebusluktan istifa edip müftülük görevini sürdürmekteyken Meclis-i Mebusan'ın ikinci yasama dönemine katılarak müftülükten zahiren ayrılmış fakat gerek Meşihat'e gerek devrin Maʿmuretu'l-aziz valisi Mehmed Ali Ayni Bey'e (v. 1945) istirhamlarda bulunarak müftülüğe kardeşi Bahaeddin Efendi'yi vekil bırakmıştır. Hâlbuki Bahaeddin Efendi şehirde bakkallık yapan son derece cahil bir adamdır. Mehmed Nuri Efendi'nin bu menfaatperestliği ve musteb'idane tavrına meydan verilmemesi, "munhal ve muʿattal kalmış olan vilayet müftülüğü icin" acilen secime gidilmesi, secim neticesinde de mahalli ulemadan "mehasin-i ahlak", "fazilet-i kamile" ve "liyakāt-ı sahiha" ashabından bir zatın vazifeye surʿatle atanması gerekmektedir. Aksi takdirde halk arasında zaten var olan huzursuzlukartacak, büyük ihtilaflar ve kargaşalar çıkacaktır."

Devrin Şeyhulislam'ı Celebizade Hüseyin Hüsnü Efendi (v. 1330/1912)70 18 Muharrem 1328/ 17 Kanun-ı Sani 1325/ 30 Ocak 1910 tarihli bir yazı ile Dahiliye Nezareti'ni bu telgrafnameden haberdar etmiştir.

Bu yazışmaların en önemli esas kısmı ise Dahiliye Nezareti ve Meşihat'in Maʿmuretu'l-aziz Valiliği'nden konuyu etraflıca araştırmaları ve muhbiri bulmalarını istemesi üzerine valilikten bu makamlara gönderilen cevabi yazılarda saklıdır.

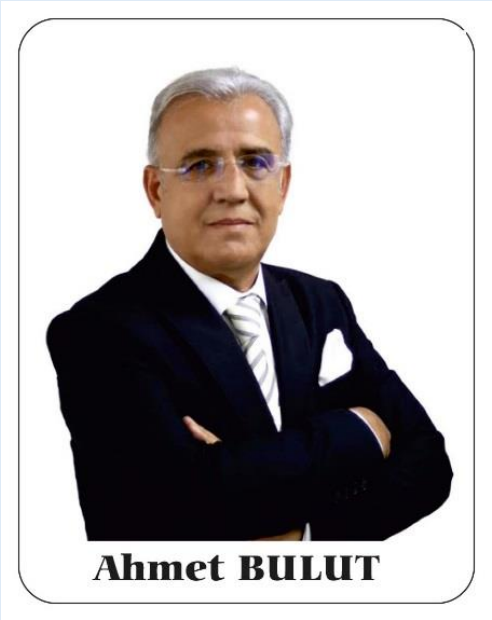
Vali Mehmed Ali Ayni Bey Meşihat'e gonderdiği 10 Şubat 1325/ 23 Şubat 1910 tarihli yazıda Maʿmuretu'l-aziz'de yıllardır Bab-ı Ali'yi meşgul eden müftülük meselesine çözüm bulmak amacıyla müftülük seçimleri yapılana kadar valiliğin Bahaeddin Efendi'nin vekaleten bu makamda kalmasını uygun gördüğünü Meşihat'in de bu kararı onayladığını hatırlattıktan sonra mevzuu yukarıda bahsi geçen telgrafnameye getirmekte ve "muhbir-i mumaileyh

Mahmud Hamdi Efendi"yi tanımadığını belirtmekte ancak bu muhbirin kuvvetle muhtemel Mehmed Kemaleddin Efendi olduğunu söylemektedir.
Görüldüğü üzere Vali Bey'in yaptırdığı araştırmaya göre Kemaleddin Efendi akarı olan vakıflara sahip ve zengin olmasına rağmen müftülük hevesine düşmüş, bu hevesinden dolayı ağabeyinin bile tepkisini çekmiş, her ne kadar "ilim ve kifayetine diyecek yoksa da" "pek ehemmiyetsiz bir kimse"dir. Vali Bey'in mührüyle aynı gün Dahiliye Nezareti'ne gönderilen cevabi yazıda da "Mahmud Hamdi"nin iki kişinin de ismi olabileceği, o tegrafnamede yazılan "Kulüp namına" ibaresinden kastedilen kulübün hangisi olduğunun tespit edilemediği, Maʿmuretu'l-aziz'deki İttihad Kulübü yetkililerinin böyle bir müracaattan haberlerinin bulunmadığı söylenmekte; ismini bile yazmaya cesaret edemeyen bir şahsın yazdıklarının da ciddiye alınmaması gerektiği belirtilmektedir.
Devlet daireleri arasında yapılan bütün bu yazışmalardan sonra müftülük 6 yıl kadar ağabey-kardeş arasında paylaşılmışsa da yeni tayin ve azillerin, sükûnet telkinleri ve "idare-i maslahat" tavsiyelerinin Maʿmuretu'l-aziz'deki huzursuzlukları azaltmadığı görülünce secime gidilmiş; Kemaleddin Efendi, Şeyh Bedreddin Efendi ve Beyzade Hacı Mehmed Nuri Efendi ile beraber en çok oyu almıştır. Bunun üzerine Meşihat Dairesi yeni müftü tayini için 5 Rebiu'l-evvel 1334/ 29 Kanun-ı evvel 1331/ 11 Ocak 1916'da Maʿmuretu'l-aziz Valiliği'ne bu üç isim hakkında görüş talep ederek müftülük meselesini artık kat'i bir surette çözme kararı almıştır.
12 Rebiu'l-ahir 1334/ 4 Şubat 1331/ 17 Şubat 1916'da Maʿmuretu'l-aziz valisi [Mehmed] Sabit Bey (Sarıoğlu, v. 1960) tarafından Meşihat'e gönderilen şifreli telgrafta Şeyh Bedreddin Efendi'nin yaşının altmış beşi geçtiği, Mehmed Nuri Efendi'nin o sıralar yürüttüğü "mebusluk hizmet-i vataniyesi"ne devamının daha münasip olduğu, Kemaleddin Efendi'nin ise asaleten müftülüğe atanmasında hiçbir beis bulunmadığı, binaenaleyh Meşihat'in tayin emri vererek kararı Valiliğe göndermesi hususunun arz edilmesi üzerine Kemaleddin Efendi 49 yaşındayken Maʿmuretu'l-aziz vilayeti merkez müftülüğüne tayin edilmiştir.
Kemaleddin Efendi'nin büyük dedesi *Mecmuʿatu'l-fetava* sahibi Mehmed Said Efendi'nin 40 yıl, onun oğlu Ahmed Efendi'nin 25 yıl, dede Ömer Naimi Efendi'nin 20 yıl müftülük yaptığı şehre Kemaleddin Efendi'nin de müftü olarak atanması hem ahali hem de İstanbul'daki ilmi-edebi mahfil tarafından sevinçle karşılanmıştır. Nitekim devrin önde gelen dini-tasavvufi mecmualarından *Ceride-i Sufiyye* 3 Şevval 1334/ 3 Ağustos 1916 tarihli 121. sayısında bu tayini "**Bu ulum-ı şerʿiyye hanedanının bir asır kadar makām-ı iftada dahi ahkam-ı diniyyeyi neşr ve tebliğ eden hizmet ve nisbeti düşünülürse şimdi de Kemaleddin Efendi'nin bu vazife-i mubecceleye taʿyinindeki isabet vazıhan anlaşılır.**" cümlesindeki gibi övgü dolu ibarelerle haber yapmış ve bu vesileyle yazılan üç tarih manzumesini neşretmiştir. Bunlardan ilki Harput Kadısı Mehmed Ali Efendi'nin yazdığı Arapca manzume olup "kad utiye hayren" ibaresi Rumi tarih olarak düşülmüştür.
Kemaleddin Efendi savaşların, "sevkiyat"ın (Ermeni tehciri), Milli Mücadele'nin, başta Şeyh Said olmak üzere Şark'ı kasıp kavuran çeşitli ayaklanmaların, toprak kayıplarının, huzursuzlukların, Takrir-i Sükûn döneminin, maddi ve manevi inkırazların yaşandığı, bir devletin batıp yeni bir devletin doğduğu netameli devrede Osmanlı'nın Maʿmuretu'l-aziz'deki son, Cumhuriyet'in ilk müftüsü olarak 10 yıl, 6 ay, 20 gün görev yapmış, Şark İstiklal Mahkemesi'nin verdiği sürgün kararı sonrası 7 Eylül 1926'da müftülükten azledilmiştir.

KAYNAK: MARMARA ÜNİVERSİTESİ
İLÂHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ
Sayı: 49 ARALIK 2015
Doç. Dr. Ahmet Karataş
Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Türk-İslam Edebiyatı Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.

“ONLARIN DA YUVALARI YOK”

Kış aylarını sıcak ülkelerde geçiren göçmen kuşlar, her mart ayında Afrika ve Hindistan’dan hareket ederek Anadolu ve Avrupa’ya göçerler.
Sayıları 5 milyara yakın olan içlerinde leyleklerinde bulunduğu, turna, toy, kırlangıç, karga, vs gibi kuşlara Anadolu Mart ayı ile birlikte ev sahipliği yapar.

Geliş yolculukları yaklaşık 49 gün sürmekte olup, sonbahardaki dönüş yolculukları ise 26 günde tamamlanır, bunun sebebi hava akımlarıyla ilgilidir. Yaklaşık 10 bin kilometre yol kat ederler. Göç sırasında sadece gündüzleri uçar gece dinlenirler.
İlkbaharın gelişini, tabiatın canlandığını müjdelediği için sabırsızlıkla beklediğimiz, görünce büyük bir sevinç duyduğumuz; evlerimizin çatılarını, bacalarını, telgraf direklerinin tepelerini; camilerin kubbe, âlem ve minarelerini; ağaçların en uç dallarını kendisine yuva yapan **“HACI LEYLEKLER”** bu yıl gelir mi dersiniz?
Uçarken görmenin, seyahat ve mutluluk; yuvasında ayakta görmenin sağlık ve düzen; bağ ve bahçede görmenin çalışkanlık ve bereketi; yuvada yatarken görmenin Allah esirgesin hastalık ve mutsuzluk getirdiğine; evin çatısına yuva yapmasının tez zamanda ev sahibi olunacağına inandığımız, onlara taş atmanın günah olduğunu bildiğimiz **“HACI LEYLEKLER’’** gelir mi dersiniz?
Tek eşli yaşamaları nedeniyle aile bağlarının çok yüksek olduğu, sabırlı, merhametli, centilmendir. Adaletli, sakin ve erdemli olarak bilinir. Ortalama ömürleri 30 yıl olan **“HACI LEYLEKLER’’** bu yıl gelir mi dersiniz?
İlkbaharda göçe başladığı Hindistan ve Afrika’dan gelirken, yol güzergâhlarında bulunan kutsal kent Mekke üzerinden geçtikleri için ülkemizde bu kuşlara hacı leylek denilmiş olup eti yenmez ve avlanmazlar.
Her yıl dönerken bir önceki yılda, ağaç dallarını ve saman çöplerini toplayarak yaptıkları yuvalarını tercih ederler yani alışkanlıklarını değiştirmezler. Tabii ki bir önceki yılda büyük bir emekle yaptıkları yuvalarını, aynı yerde ve bozulmadan bulabilirlerse!
Erkek leylekler tam bir centilmendir, çünkü dişisinden tam bir ay önce gelir ve yuvasını yaparak dişisinin gelmesini bekler. Dişi leylek yuvaya 4 yumurta bırakır, erkeğiyle birlikte 33 günlük kuluçka süresini birlikte yaparlar. Yavrular aynı anda yumurtadan çıkar.
Dişi ve erkek leylek yavrularının altı ayda ancak uçabildiklerini bildikleri için bu süreyi bekler ve sonra Eylül ayında yeniden göç başlar, bu sevimli kısa süreli bize komşuluk yapan, yüksek ağaç tepelerinin, evlerimizin bacalarının en üst localarında yaşayan, **“HACI LEYLEKLER”** bu yıl da ilimize gelir mi dersiniz?
24 Ocak 2020 günü büyük bir deprem yaşayan şehrimizde, yaklaşık 30 bin binanın depremde zarar görerek yıkıldığı, bir o kadarının da etkilendiği bir şehirde önceki yıllarda yapmış oldukları yuvaları da yıkılan veya yeniden yuva yapacakları çatı ve baca bulamayan **“HACI LEYLEKLER”** gelir mi dersiniz?
Teknolojinin gelişmesiyle birlikte fiber kablo kullanılarak yer altına indirilen hatların yapılmasıyla, ahşap, sevimli görünümleri olan telgraf ve telefon direklerinin artık olmadığı yöreye **“HACI LEYLEKLER”** gelir mi dersiniz?
Hz. Mevlana’nın “Kuşların sultanı leylektir dediği”. Göçmen kuşların beyaz sultanı Leyleklerin göç ederken pusulaları kalplerindedir, onlar yüreklerinde hissederek giderler

dediği, o küçücük sevgi dolu yüreklerinde çok insanın da yuvasız kaldığı şehrimiz **"ELAZIĞ"** var mıdır? Tıpkı **GAKKO**'lar gibi "Onlarında yuvaları yok artık".

Kırmızı gagalarını birbirine sürterek çıkardıkları **LAK LAK** seslerini bu yıl duyar mıyız dersiniz?

Mahalle ve köylerimizde, şirin, sevimli, buram buram tarih kokan, içerisinde huzur bulduğumuz camiler vardı. Namaz saatlerinin dışındaki zamanlarda sakin sessiz iken, bu camiler birer birer yıkılarak yerlerine görkemli ve büyük camiler yapıldı. Bu camilerin altlarına dükkânlar, cay ocakları, marketler oluşturuldu, Camiler ibadet yerleridir alış veriş yeri değildir. Artık camilerimiz sessizliğini ve sakinliğini kayıp etti. Âlemine, minaresine, çatısına yuva yapmak için **"HACI LEYLEKLER"** gelir mi dersiniz?

Ahmet Haşim'in tanıttığı bir eserine isim kaynağı olan **GUREBA-İ LAKLAKAN** leylekler başta olmak üzere tüm göçmen kuşların bakım ve tedavisi için 19. Yüzyılda Osmanlılar tarafından Bursa da kurulmuş bir hayvan hastanesi vardı o da yok artık, uzun yolculuklarında yaralanan ve hastalanan leyleklerin konakladığı bu kurum da yok. Tedavileri için ne yaparlar dersiniz?

Leylekler gelmeyince anne ve babalar çocukları için yeni bir hikâye bulabilirlerimi dersiniz? Yine 19. Yüzyılda Danimarkalı **Hans Cristian ANDERSEN**'in hikâyelerine konu olan leylekler yeniden hikâye oluştururlar mı dersiniz?

Ornitoloğ'lar (Kuş Bilicileri) bakalım bunu nasıl açıklar nasıl anlatırlar. Kuşlar evrene güzellik katan canlılardır, onların Özgürlüğü göklerdedir.

Ben yine de bu yıl ve yaklaşan leyleklerin göç mevsiminde, deprem felaketi yaşayan ilimizde **"ONLARINDA YUVALARI YOK"** dediğimiz insanlarla leylekler buluşsun isterim. **"HACI LEYLEKLERİ"** havada ve yuvalarında ayakta görmeniz dileklerimle, selam ve saygılar.

“Musikimizi tanıtamadık”

Harput Müziğini yeterli bir şekilde tanıtılmadığını iddia eden Aygün Çam, “Sadece genel olarak Elâzığ’da kendi kendimize çalıp söylediğimiz bir musiki kültürü haline geldi. Bir Urfa gibi tanıtamadık maalesef. Halen yöresel Harput musikisi dinleyebileceğimiz bir mekân yok.” dedi.

VEDAT YETİK / ELAZIĞ

Elazığlı ses ve saz sanatçısı, Yukarı Fırat Kültür, Sanat ve Arkeoloji Derneği Başkanı Aygün Çam, Harput ve Türk Halk müziğinin mevcut durumu ve geleceğine ilişkin önemli değerlendirmelerde bulundu. Aygün Çam ayrıca, dernek çalışmaları hakkında bilgiler paylaştı.

Aygün Bey, kısaca kendinizi tanıtır mısınız?
"1990 Elazığ doğumluyum. İlk ve orta eğitimimi Elazığ'da tamamladım. Daha sonra Fırat Üniversitesi Devlet Konservatuvarından mezun oldum. Şu anda müzik öğretmeni olarak görev yapmaktayım. Aynı zamanda Elazığ Belediye Konservatuvarı Türk Halk Müziği koro şefi ve bölüm başkanlığı görevini yürütmekteyim. Bunun yanında Yukarı Fırat Kültür, Sanat ve Arkeoloji Derneğini kurduk. Derneğimizin başkanlığını yürütüyorum."

"Harput musikisini yeteri kadar Anadolu'ya, Türkiye'ye ve dünyaya tanıtamadığımızı düşünüyorum. Bunda hepimizin ortak suçu var: Tanıtma anlamında yetersiz kaldık."

Daha çok hangi alanda çalışma yürütüyorsunuz?
"Daha çok müzik alanında kendimizi yer bulma ve ifade etmeye çalışıyoruz. Çünkü müzik bizim mesleğimiz. Buradan hem bir geçim kaynağı hem de şehrin kültürü ve geleceği açısından önemli çalışmalara adım atmaktayız. Ama arkeoloji, tarih gibi alanlar da benim küçüklükten beri hobi olarak ilgi duyduğum alanlardı. Bu anlamda da son yıllarda Elazığ ve Yukarı Fırat bölgesindeki çalışmalarda müziğin yanında onları da yürütmeye çalışıyoruz."
Müzik sizin için ne anlam taşıyor? Hangi müzik alanlarıyla ilgileniyorsunuz?
"Müzik benim için yaşam kaynağı. Çok küçük yaşlardan beri anneannem, annemden dinlediğim ninniler, ağıtlar, türkülerle büyüyen biri olarak müzik benim hayatımda vazgeçilmez bir nokta. Elazığlı olmama rağmen Harput Musikisi dışında Yukarı Fırat Türküleri diye nitelendirdiğimiz Türk halk Müziği türkülerini elimizden geldiği kadar icra etmeye, okumaya gayret gösteriyoruz."

Harput Musikisi ve türkülerimiz eskisi gibi rağbet görüyor mu?
"Harput musikisi çok geleneksel ve çok köklü bir müzik yapısına sahip. Harput musikisini yeteri kadar Anadolu'ya, Türkiye'ye ve dünyaya tanıtamadığımızı düşünüyorum. Bunda hepimizin ortak suçu var: Tanıtma anlamında yetersiz kaldık. Sadece genel olarak Elazığ'da kendi kendimize çalıp söylediğimiz bir musuki kültürü haline geldi. Bir Urfa gibi tanıtamadık maalesef. Halen yöresel Harput musikisi dinleyebileceğimiz bir mekân yok. Elazığ Belediyesi ve musiki cemiyetlerinin dışında kürsübaşı ve diğer gelenekleri devam ettiren yok. Bunun biran önce hem ulusal hem uluslararası tanıtımına katkı sağlayacak projeler geliştirilmeli ve biran önce bu çalışmalar başlatılmalıdır.
Türk Halk müziğinde ise genç kesim de biraz daha rağbet göstermeye başladı. Özellikle Neşet Ertaş, Mahsuni Şerif gibi ozanların ardından biraz daha rağbet gösterdiğini görüyoruz. Halk müziği açısından unutulmak bir yana üstüne katmanlar eklenerek güçlendiğini görmekteyiz."

Harput Musikisinde sanatçı da yetişmiyor artık. Bunun nedenlerini açıklayabilir misiniz?
"Harput Musikisi yerel bir müziktir. Yerel musikilerde usta çırak ilişkisi önemli. Sanatçıyı konservatuvarda eğitim alıp yetiştiremezsiniz. Geleneksel yapıdan gelmiş bir usta, çırağı yanına alır ve ağız, şive yapısıyla, söyleme geleniyle yetiştirir. Ama son dönemlerde genç sanatçılarımız bir elin parmağını geçmeyecek sayıda. Ama son temsilcilerimiz de halen daha büyük çaba sarfediyorlar. Özellikle Yalçın Turhan, Osman Bulut, Nihat Kazezoğlu gibi isimler halen daha Harput Musikisindeki en önemli temsilcilerdir. Ama bir sonraki kuşakta bunun daha da minimum seviyeye düşeceğini tahmin ediyorum. Çünkü usta çırak ilişkisi artık kalmadı. Ustanın yanına gitmeden, kendini çırak dahi olmadan ustadan daha üstün görmeye başlayan bir dönemdeyiz."
Harput Musikisi unutulmaya yüz tutuyor diyebilir miyiz?
"Aslında tehlikenin farkında değiliz. Üstadlarımız, büyüklerimiz bunu daha iyi bilir. Ben branş olarak etnomüzikoloğum. Bana göre Harput musikisi ileriye gitmektense geriye doğru gitmektedir diye görüyorum."

Sayın Çam, kitap çalışmalarınız da olduğunu biliyoruz. Yayınladığınız ve hazırlık aşamasında olan kitaplarınızdan bahseder misiniz?
"İlk kitabımı 'Nefes ve Semahlarla Elazığ' adıyla 2019 yılında çıkarttık. Akademik bir yayın oldu. Aynı zamanda yurt dışındaki üniversitelere de kitabımızı gönderdik. Orada da birçok üniversiteye çalışma gerçekleştirdik. Sonrasında bir tarih kitabı çıkardım; 'Tarihi ve Kültürel Varlıkları Açısından Baskil' isimli arkeoloji kitabıydı. Son olarak da Elazığ'da Harput musikisiyle birlikte aşıklık geleneğini de ispatlayan bir çalışmanın içerisindeyiz. 'Aşıklık geleneğinde Elazığ Sün Köyü Nefesleri' adlı kitabımızın da sonuna gelmekteyiz. İnşallah Mayıs -Haziran gibi yayında olacak. Çok önemli bir çalışma. Çünkü Sün köyündeki Alevi Türkmen geleneğinden gelen deyişler, semahlar, nefesleri bir akademik yayın olarak uluslararası akademik camiaya bunu da duyuracağız. Elazığ'daki aşıklık geleneği, halk müziği geleneğinin Harput Musikisini de güçlendireceğini düşünüyorum. Çünkü hem türkülerimiz, hem deyişlerimiz, semahlarımız bu kentin kültürel zenginliğine renk katacağına inanıyorum."
Hocam, Dernek çalışmalarınızdan da bahseder misiniz?
"Yukarı Fırat Arkeoloji Derneğimizi 2018 yılında kurduk. Bölgede başta Yukarı Fırat Bölgesi olmak üzere bölgedeki hem tarihi hem kültürel hem de sözlü geleneksel yapıların korunması ileriye taşınması adına önemli çalışmalar yapmakta. Derneğimizin ilk çalışmaları Sayın Valimiz Çetin Oktay Kaldırım döneminde Karaleylek Kanyonu ile başlamıştı. Kanyondaki turizm çalışmalarıyla ciddi bir şekilde yer aldık. Dernek olarak oradaki tabela çalışmalarını bitirdik. Sosyal medya fenomenleri ile birlikte Karaleylek kanyonlarının tanıtılmasında çok önemli bir katkı sağladık.
Dernek olarak aynı zamanda Kültür Bakanlığında tescilli yapı olmayan 3 yeri de sit alanı olması için dilekçe verdik. Bu üç ye de Kültür Bakanlığı tarafından sit alanı ilan edildi. Bunun dışında derneğimiz Yukarı Fırat Bölgesinde arkeolojik yapıların korunmasıyla ilgili de çok ciddi çalışmalar yürütüyor. Kamu-sivil toplum işbirliği içerisinde çalışmalarımız devam etmekte. Başta Fırat Kalkınma Ajansı, Baskil Kaymakamlığı, Keban Kaymakamlığı gibi resmi kurumlarımızla derneğimiz ortak çalışma gerçekleştirerek o bölgedeki kültürel yapıların hem korunması hem geleceğe aktarılması noktasında çok önemli çalışmalar var. Yine dernek olarak, sözlü geleneksel kültürü kayıt altına alarak türküleri, ninnileri, ağıtları gelecek kuşaklara aktarma noktasında çalışmalar gerçekleştiriyor."

Derneğiniz sadece Yukarı Fırat coğrafi alanında yer alan yerleşim alanlarında mı çalışma yürütüyor?
"Yukarı Fırat Kültürünün hakim olduğu bir bölge var. Bu bölge bin yıldan fazla köklü bir geçmişe sahip. Buralar Elazığ'ın Baskil, Sivrice, Keban, Ağın ilçeleri, Erzincan'ın Kemaliye ilçesi, Malatya'nın Arapgir, Arguvan, Yazıhan ilçeleri, Tunceli'nin Pertek, Çemizgezek ilçelerini Yukarı Fırat Kültürünün yaşandığı bölgeler olarak tanımlıyoruz. Bu kültürün yaşandığı bölgelerde çalışmalarımızı sürdürüyoruz."
Tarihi miras olarak bugüne kadar hangi yapıları keşfettiniz?
"Biz, sivil toplum örgütü olarak bizzat çalışma gerçekleştirip Kültür Bakanlığına aktardığımız tarihi yapılar şuanda 3 tane. Tamamen bizim derneğimizin gayretleriyle keşfedildi ve Kültür

Bakanlığına iletildi. Bunlardan birincisi Alaaddin Keykubat'ın 8 yıl zindanda kaldığı Baskil ilçesindeki Masara Zindanları. Burada Aladdin Keykubat kardeşi tarafından 8 yıl hapis tutuluyor. Bu zindanlar günümüzde halen duruyor. Bizler buranın korunması için dilekçe verdik: Şuanda orası sit alanı ilan edildi.
İkinci çalışmamız; Baskil Şeyh Hasan bölgesindeki tarihi mesarlıklar oldu. Burası da Bakanlığın envanterinde değildi. Biz dernek olarak ilk kez olarak duyurdu. Böyle bir çalışmamız oldu. O dönemde Valimiz Çetin Oktay Kaldırım'ın destekleriyle çalışmalar başlatıldı. Şuan Baskil Kaymakamlığı ve derneğimiz işbirliği içerisinde tarihi mezarlıkların korunmasıyla ilgili çalışmaları yakından takip etmekteyiz.
Üçüncü çalışmamız; Daha önce hiç kimsenin gitmediği Baskil'in zirve dağında Bizans dönemine ait bir kaleye denk geldik. Alhaç Kalesi. Bu kale de Kültür Bakanlığı'na yazdığımız dilekçe neticesinde koruma kurulu kararı çıktı."

Derneğinizin bundan sonraki çalışmaları neler olacak?

"Yukarı Fırat Bölgesi Kültürel varlık anlamında çok büyük zenginliklere sahip. Emin olun birkaç yıl içerisinde bu sayı çok fazla olacak. Halen daha duyuramadığımız, tanıtamadığımız yapılar var. Bunları bir anda duyurmuyoruz. Bunları çok sistemematik bir şekilde yürütmek zorundayız. Çünkü hemen duyurup reklamımı yapınca definecilerin tahribatına uğratılabiliyor. O yüzden bunları paylaşırken net konum söylemiyoruz. Bizim

çalışmalarımızdaki en büyük sıkıntı defineciler ve kaçak avcılar.
Derneğimizin bir kolu da o bölgedeki yaban hayvanlarının keşfi tanıtılması. Yukarı Fırat Derneği olarak bugüne kadar iki komisyon oluşturduk Baskil Kaymakamlığı ile birlikte. Bunlardan birincisi Baskil ilçesinde yaşayan Fırat kaplumbağaları. İlk kez bu konuda bir panel düzenlendi. İkincisi de doktor balıkları komisyonu. Doktor Balıkları Anadolu'da sadece Sivas'ta var. İkinci keşfi Elazığ'da yapıldı. Derneğimizin öncülüğünde Fırat Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi'nde görevli hocalarımızla doktor balıklarının keşfini sağladık. Bu balıklar küçük bir balık türü. Bu balık türü bazı hastalıkları tedavi edici özelliklere sahip. Başta egzema ve sedef hastalıkları başta olmak üzere deri, cilt hastalıklarını iyi geliyor. Bu balıklar ayrıca kirli kanı vücuttan emen bir balık türüdür. Şuanda Fırat Nehrinde büyük bir potansiyel mevcut. Fırat Nehri doktor balıkları açısından çok büyük bir potansiyele sahip. Bununla ilgili bir komisyon oluşumuna gittik. Baskil Kaymakamlığı, Fırat Üniversitesi Su ürünleri Fakültesi, İktisat Fakültesi, DSİ, Tarım Orman Müdürlüğü'nden oluşan 11 kişilik bir komisyonumuz var. Ciddi çalışmalar yürütüyoruz. Buradaki amacımız, doktor balıklarının korunmasını sağlamak. Maalesef yanlış avlanma teknikleri doktor balıklarının sayısını azaltıyor. Öncelikle balıkların korunmasını ve çoğalmasını sağlanacak. Bunun dışında Nehir içerisinde havuzlar oluşturulacak. Bunun için Fırat Kalkınma Ajansı ve Kırsal Tarımı Destekleme Kurumu'na bir proje sunmayı düşünüyoruz. Bir sonraki aşaması ise doktor balıklarının sağlık turizmine kazandırılması sağlanacak. Baskil Su Yatağı, Bilal Uşağı ve Şeyhasan Köylerinde havuzlar oluşturularak doktor balıkları üretilecek ve tedavide kullanılması sağlanacak. Bu köylerde ayrıca vatandaşların kalabilecekleri yerler, tedavi edici farklı uygulamalarla sağlık turizmini bu bölgede geliştirmeyi düşünüyoruz. Doktor balıklarının yaşadığı bölge Karaleylek kanyonuna çok yakın bir nokta. Sağlık turizmini bu bölgede geliştirirsek inanıyorum ki bir kaç yıl içerisinde Elazığ bu noktada zirvede yer alacak."

KEDİLER KRALİÇESİ ALİYE

Yücel ÇAKMAK
"Düttürü Dünya" adlı kitaptan

Evin nazlı Sarı Pisiği yıllar geçtikçe serpildi büyüdü ve alımlı genç bir kız oldu. Elazığ Öğretmen Lisesi'nden başarıyla mezun olan Aliye Bacı, aldığı eğitimin yanı sıra Fransızcasını da geliştirmişti.

Okuduğu Fransız romanlarıyla kendini tam bir Avrupalı gibi yetiştirmişti. Mezuniyet sonrası ataması İstanbul'a olmuştu. İstanbul Galatasaray Lisesi'ne atanan Aliye, şık kıyafetleri ve güler yüzüyle kendini kısa sürede okula sevdirmişti.

Özellikle öğrenciler onu yalnız bırakmıyorlardı. Doğu ile batının karışımı bir kültürü üzerinde taşıyan Aliye, genç öğrencilere rehberlik yapıyordu.

Bu ilgi sadece öğrenciler tarafından gösterilmiyordu. Aliye'nin çevresinde yakışıklı bekar öğretmenlerde bulunuyordu. Genç delikanlılar adeta Aliye için yarış halindeydiler. Bu yarışın içinde Matematik Öğretmeni Kemal'de bulunuyordu. Yalnız Kemal diğer gençlere nazaran daha pasif ve çekingendi.

Tuhaf olan Aliye'nin, bunca zamandır bu güzelliğin farkına varmamasıydı. Bazen kız arkadaşları kıskançlıkla ona diyorlardı: "Güzelsin." Yine de o bu sıfatın neyi kapsadığı konusunu hiç önemsememişti.

O deli dolu Aliye güzelliğini ve dişiliğini Murat'ın kendine açıldığı gün farkına varabildi.

Sabah iş yerinde odasının kapısını açıp içeri girdiğinde masasının üzerinde bir nergis demeti gördü. “Bu çiçekleri kim koydu buraya?” diye sordu kendi kendine. Ne kadar çaba harcasa da sorunun cevabını bulamadı.

Kapının eşiğinden seslenen Murat: "Nice yıllara!"

Kendisinin bile unuttuğu doğum gününü Murat hatırlamıştı. İlkin gülesi geldi, sonra şaşkınlık duydu: “Nasıl oldu da, bu ‘tarihî hadiseyi’ unuttum?”

Yüzüne acı bir gülümseme yayıldı: “Bir de bu eksikti sanki!” Sırtına önlüğünü geçirdi. Dolaptan vazoyu çıkarıp su ile doldurdu, nergisleri onun içine yerleştirdi. “Bu gün 25 yaşımı tamamlıyorum. Yaşlanıyorum” diye içi burkularak düşündü.

– İyi ki doğmuşsun Aliye...

“Aliye” sözcüğünü o, kendine özgü tarzda öyle sevgi dolu, öyle yakından dedi ki, Aliye dayanamayıp gülümsedi:

– Çiçekler için teşekkür ederim.

Peki, sen dedikodudan korkmuyor musun?

– Kim ne bilecek? Aslında hiç kimse inanmaz ki, benim gibi ciddi birinin, başkasına gül sunmasına.

Murat bu sözleriyle Aliye'ye tebessüm ettirdi. Aliye'nin geceki düşüncelerden kalan neşesizlik anında dağıldı. Hoş bir duygu onu anında değiştirdi.

– Bu gün doğum günüm olduğu benim bile aklımdan çıkmıştı. Peki, sen nasıl hatırladın? Güya şaşkınlıkla soruyordu karşısındaki muhatabına.

"Benim hatırladığım öyle çok şey var ki…" Murat bunu yavaşça demişti. Ardından masanın arkasına geçip oturdu.

– Benim belleğim güçlüdür Aliye. Seninle ilgili her şeyi beynime yazdım. İstesem de onları yerlerinden oynatamam.

Aliye susuyordu. Bakışlarını ondan kaçırmaya çabaladı. Fakat Murat göz göze gelmeyi başardı:

– Niçin konuşmuyorsun?

Aliye sohbetin ciddi bir diyaloga dönüşmesini istemiyordu, her zamanki gibi sözlerine şaka kılıfı giyindirmeye çalıştı.

– Her zaman ki gibi güzelsin Aliye, günden güne de güzelleşiyorsun. Yıllar sana dokunamıyor. Onlar seni kolluyorlar. Vakit geçtikçe sana olan bağlılığım daha da artıyor. Sensiz yaşayamam.

O, bunu bir solukta dedi. Aliye'nin hayret ve dikkatle onu dinlediğini fark edince cesaretlenip sözüne devam etti:

– Biliyor musun pazar günlerinde nasıl kendimi yiyip bitiriyorum? Pazartesini iple çekiyorum. Durmadan seni düşünüyorum. Aklımdan geçiriyorum ki, sabah olacak, sen çok geçmeden bu kapıyı açıp içeri girecek ve şundan bundan konuşacaksın. Ben ise sessizce sana kulak vereceğim, hayranlıkla sesindeki ezgiyi dinleyeceğim. Sen arada bir kırılıp diyeceksin ki: "Aklın nerelerde, ben söz sarf ediyorum." Ben ise "Konuş, konuş, dinliyorum" diyeceğim. "Hayır, artık konuşmam" deyip öfkeyle odayı terk edeceksin. Senin sesinden üç kelime daha duyamadığım için kendime kızacağım. Farkında mısın Aliye, seni herkesten, hatta öğrencilerinden kıskanıyorum. Zaman zaman "Onlardan birinin yerinde ben olaydım" dileğinde bulunuyorum.

Aliye onu kırmamak için nezaketle konuştu:

– Sus Murat, bizlere böyle sözler söylemek yakışmaz. Ne çocuğuz, ne de genç. Her birimiz olgun kimseleriz. Duygularla oynayacak çağımızda değiliz.

Fakat Murat onu işitmiyordu bile, kendi âlemine gömülmüştü. Onun sarı, kıvrım kıvrım saçlarına, biçimli burnuna, yeşile çalan iri gözlerine bakıyor, nasıl da candan, nasıl da sevdiklerinin tümünden yakın, aziz ve değerli olduğunu düşünüyordu.

Aslında Aliye için yeni bir doğum günüydü... Mahcubiyet taşıyan bir tavırla:

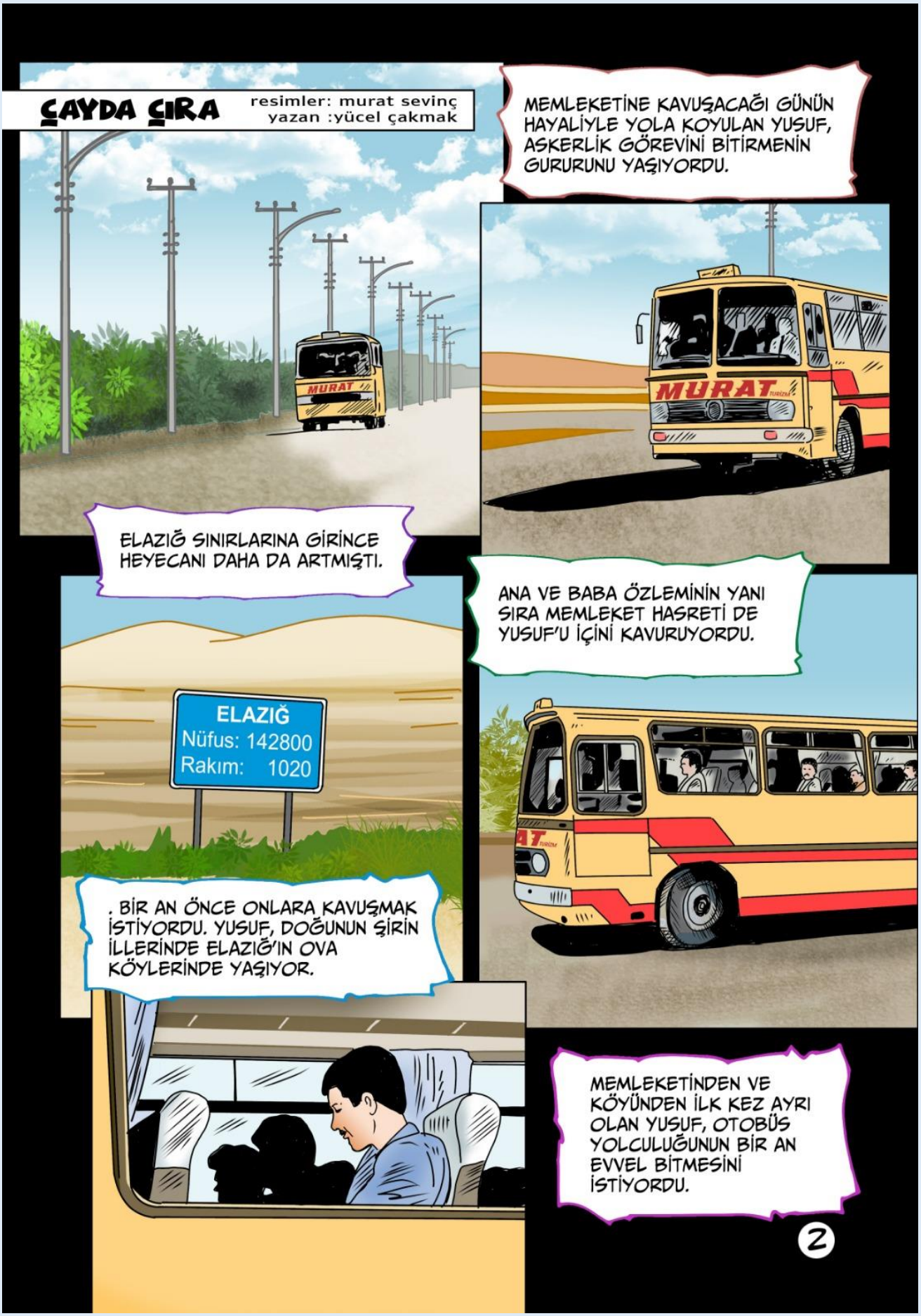
- Ders başlamak üzere, müsaadenle...

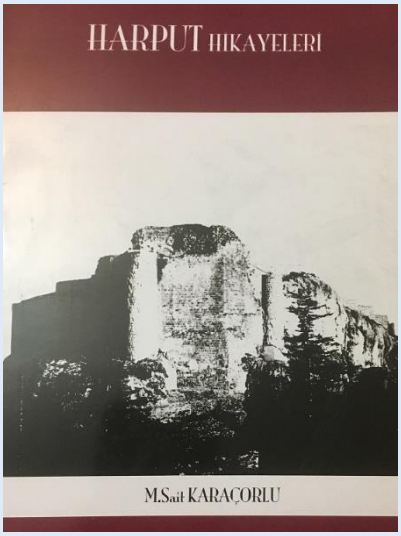
- Özür dilerim niyetim seni incitmek değildi. Sana olan duygularımı ancak dile getirebildim. Afet beni...

Yüzü kızaran Aliye, hızlı adımlarla odadan dışarı çıktı.

Günler haftaları kovaladı. Murat bir türlü beklediği cevabı alamamıştı. Aliye daima Murat'tan kaçıyordu.

Devamı Mayıs Sayısında…

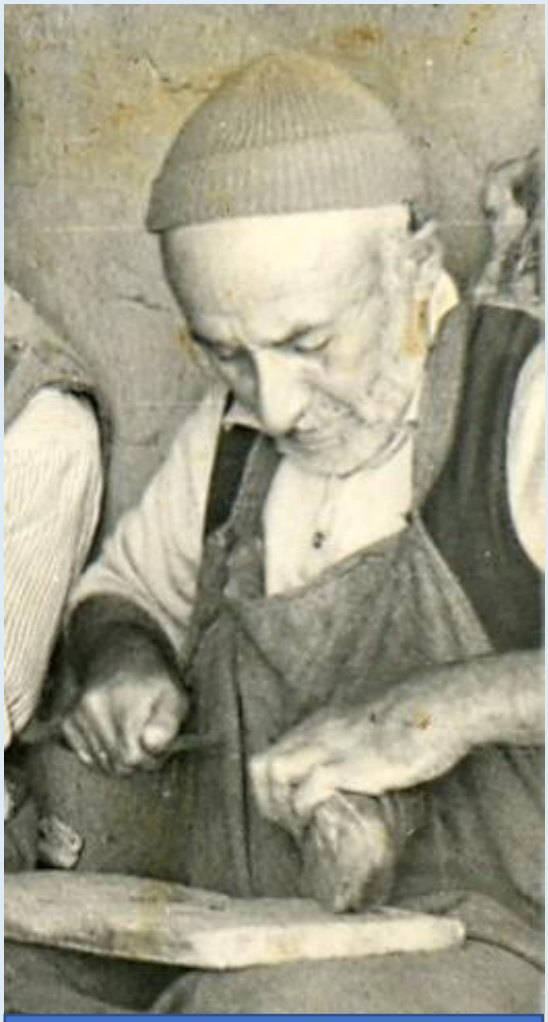

ÇAYDA ÇIRA
resimler: murat sevinç
yazan :yücel çakmak
MEMLEKETİNE KAVUŞACAĞI GÜNÜN HAYALİYLE YOLA KOYULAN YUSUF, ASKERLİK GÖREVİNİ BİTİRMENİN GURURUNU YAŞIYORDU.
MURAT
ELAZIĞ SINIRLARINA GİRİNCE HEYECANI DAHA DA ARTMIŞTI.
ANA VE BABA ÖZLEMİNİN YANI SIRA MEMLEKET HASRETİ DE YUSUF'U İÇİNİ KAVURUYORDU.
ELAZIĞ
Nüfus: 142800
Rakım: 1020
. BİR AN ÖNCE ONLARA KAVUŞMAK İSTİYORDU. YUSUF, DOĞUNUN ŞİRİN İLLERİNDE ELAZIĞ'IN OVA KÖYLERİNDE YAŞIYOR.
MEMLEKETİNDEN VE KÖYÜNDEN İLK KEZ AYRI OLAN YUSUF, OTOBÜS YOLCULUĞUNUN BİR AN EVVEL BİTMESİNİ İSTİYORDU.
2

AVURDUNUN KÖLGESİ MORNİGE VURMUŞ

M. Sait KARAÇORLU

Esginin bilegi vardı yüregi vardı deyim, bizde bilek yürek yoh mu deyisiz. Niye ağırıza gidi oğlum, içizden iki anaç iki guzu kerpücü dutup da süyünge atacah babayigit var mı? Bilegim var deyisen bu dedigimi yapacahsın.
Esgilerden yapan çohdu. Neçe adamlar vardı. Onnarnan siz nerden bir olasız. Ne yedigiz yemege benzi ne içtigiz içmege. O zaman bele ot yağı çöp yağı yohdu zahar. Patatesle sana yağıyla içiz boşalmış. Nerde bilegiz olacah. Gurut yediz mi heç ? Yoh ! Kellecoş ? Yoh ! Sedeyağ ağzıza degmi. Ne yemekler vardı oğul esgiden. Adları bile galmadı.
Benim rahmetli anam libe dolması yapardı. Guzunun boynunu doldururdu. İçine de goruh goyardı. İri küfte içli küfte yapardı. Mumbar yapardı. Ayrannı çorba yapardı. Onnar galmadığı kimin onnarı yiyecek ağızda galmadı.
Ağız da galmadı ya ne ya. Ahan şindi sende kellecoş yiyecek ağız mı var ?

DALDİLİKLİ OSMAN EFENDİ

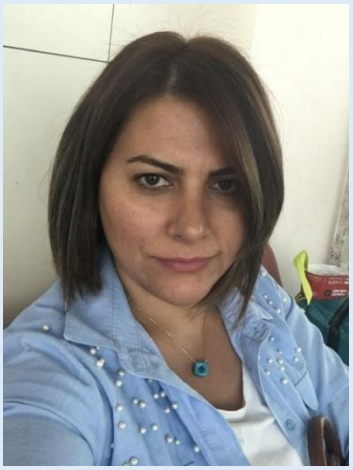
Gahvaltı deyisiz. Ne? Peynir, zeytin, reçel, bilmem ne. Tee. Hele bah. Sabah namazına gahasın. Buzluh bağından buz kimin sudan bi abdest alasın. Namazı gılasın. Elen alasın iki tene hıyar. Çıhasın tut ağacına. Birez hıyar gıclıyasın birez tut yiyesin. Garnın mıh gibi doyurup aşağı yenesin. Çelik kimin olursun çelik. Ne hasdeligin galur ne bişe.
Oğlum ben bunca yaş yaşadım, bizim buralarda oram arği, buramda bele bişe var diyen heç görmedim. Garılar sölerdi.
Leblebici Heyro bağdan geli, eşşegin sırtında. Yanındaki deyi ki
- "Heyro efendi yanıma sac ekmegi almışım buyur sen de ye" Heyri efendi :
- "Yoh ağam sağolasın" deyi. Sabah beş on tene tandır ekmeginen bi üsgüre yoğurt atmışım ağzıma"
Diggat et ha ! Ağzına atmış daha. Bi de yese ne yiyecek?
Bu bizim Lodo da Boynugalın Mamoş da eyi yiyenlerdendir. Daldikli Osman Lodoya demiş ki ;
- "Ehsan efendi iki kilo kiraz yiyebülür müsün?" Lodo ;
- "Yerim ağam demiş." Maksat adamı söletmek ya, işi tökmüş iddiaya. Yerdin yiyemezdin. Yersen ben sahan şunu alacam yemezsen sen bahan bunu. Derken Lodoyu tava getirmiş. Girmişler tükene. Osman :

- "Hele ordan iki kilo kiraz ver!" demiş. Arhadan da herife elinnen üç işareti edimiş. Lodo heç bişe annamamış. Üç kilo kirazı iki kilo niyetine yemeye başlamış. Yemiş yemiş. Osman da milleti toplamış başına. Bahiler hele sonunda n'olacah. Lodo bi avuç galana ten yemiş.
Bi avuç galmış ya, gözü onda, "Yoh ağam daha getmi" demiş. Üç kiloya yahın kiraz yiyen n'olur ? Adam perişan olmuş. Üç gün evden çıhamamış gapıya. Osman'ın derdi de o zaten. Yohsa kiraz iddiası degil.
Rehmetli Deli Hoca da çoh yerdi. Onun ki başga alemdi. Heç bi insan diyemezsin o gadar yemegi yiyebilsin. Bağa bahçeye getdiler mi rehmetli heman sağa sola baharmış, nereye yer yapılır bahçede? Helbet havızbaşında. Yoh oraya oturmazmış. Hizmekarı çağırır:
- "Oğlum bu bahçede it var mı?" diye sorarmış. Hizmekar da deyi zahar itten korhusuna sori.
- "Yoh efendim yoh, var da çoh aşağılarda buraya gelmez" deyi.
- "Hele sen beni onun yanına götür diyem sahan" Bahçenin içinde itin yattıgı yeri bulur, iti ordan galdurur, sofrayı oraya gurdururmuş. Muhakkak en serin yer bura diye. E o gader yemege helbet sicağa da gelemi. Ramazanda iftara bi oturur teravihe ten gahmazmış sofradan. Bi gün denemek için getirmişler o yemiş, getirmişler yemiş. Ahırı yiyecek yeri galmadı demişler bi tepsi baklava getirmişler. Bu bidaha yekinmiş.
- Hocam demişler daha yerim galmadı dedin. Ahan bunu nereye yiyeceksin?
- Oğlum demiş. Bi odaya hepiz dolsanız, heç yer de galmasa, sona ben gelsem, hocaefendi gelmiş deyip birezim daha sıhışıp yer açmaz mısız?
- He hocam açaruh
- İşte bu baklava da yiyeceklerin hoca efendisidir. Ne gader yer yohsada bu geldimi sıhışıp bi yer açarlar.
E oğul bu gaderi de hoş del canım. N'ola ? Avurdunun kölgesi mornige düşmüş diyeler canım?

Daldilikli Osman Efendi ve Bedri Hoca

BIR ELAZIĞ SEVDALISI

GÖKÇE KARAGÖZ

Yeni bir soluk, yeni bir heyecan… Eski esintilerin yeniden memleket özlemiyle serpiştirildiği yeni bir dergi, çok kıymetli abim Yücel Çakmak'ın siz değerli okurlarına hediyesi…

Dergi, Elazığ özlemi çekenler, 'ah nerede o eski günler' diyen siz sevgili okurlarına, tatlı bir heyecanla hazırlanıyor. Bir Elazığ sevdalısı olduğunu bildiğim kıymetli abime bu yeni girişiminden dolayı başarılar diliyorum ve bunun bir parçası olmaktan mutluluk duyduğumu belirtmek istiyorum. Ben de köşe yazılarımla sizlerle birlikte olmaya calışacağım.

İlk köşe yazımı cok kıymetli bir isme ayırmak istedim. Elazığ insanına çok şey katmış ve katmaya devam eden bir büyüğüm olan Nihat Kazazoğlu abimden bahsetmek istiyorum. Kendisini cok sevdiğimi söylemeliyim. Bu denli üretken ve harika bir insandan bahsetmek kolay olmayacak elbette. İşte benim penceremden Nihat Kazazoğlu…

O bir beyfendi, o bir öğretmen, o bir eş, o bir baba, o bir arkadaş, o bir dost, o bir ses, o bir nefes, o Harput'tan Elazığ ovasına inen Harput mayası, o memleketimin sesi, o bir rehber, o kalbinin içine tüm sevgileri sığdırabilmiş mütevazı bir kişilik…O Nihat Kazazoğlu…

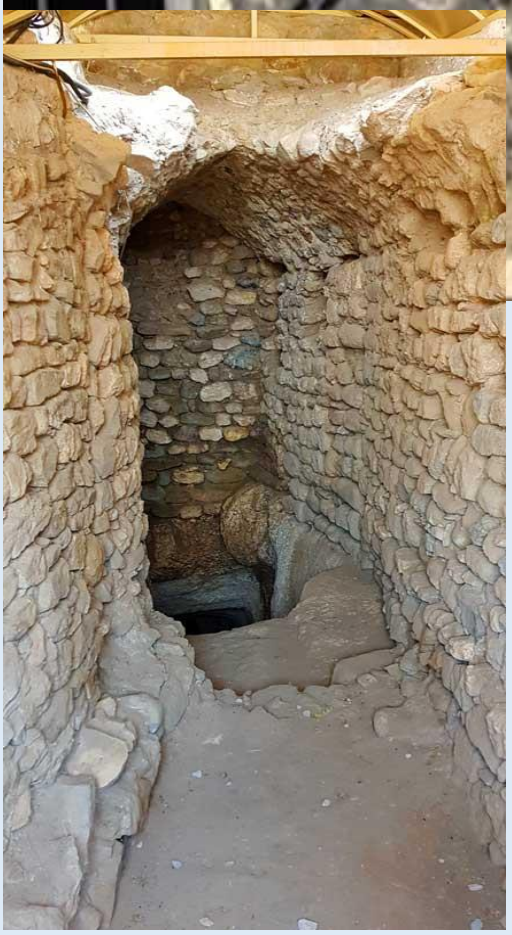
Nihat Kazazoglu ile tanışmam Kanal 23 Televizyonu'nun ilk kurulduğu yıllara dayanır. Ben de o yıllarda Kanal 23 Televizyonu'nun ana haberlerini sunuyordum. Nihat Kazazoğlu ismini hep duyuyordum ancak o güne kadar karşılaşmamıştık. Televizyonda yapılacak bir çekim öncesi kendisiyle tanışma firsatım oldu. O gün ne ise Nihat Kazazoglu bugün de aynısı. Aynı mütevazilik, aynı dinginlik ve Harput müziğine dair bilgisiyle hepimize rehber oluyor. Bu arada söylemeden geçemeyeceğim. Nihat abinin gençlik iksiri var sanırım. Kendisiyle tanışalı 27 sene olmuş ancak 27 gün gibi… Sanırım genç kalma sırrı müziğe olan tutkusu…

Her yaştaki insanla bir araya gelebilen ve her yaşa hitap edebilen az insan vardır.Özellikle yasadığımız dijital çağı düşünürsek, bu durum daha da zorlaşır. Ancak Nihat Kazazoğlu gibi insanlarla bir araya geldiğiniz zaman bağımlısı olduğunuz dijital mecralar ikinci planda kalır. Onun gibi müziğe tutkunsanız ve bu tutku ruhunuza işlemiş ise; melodiler ve müzik sohbetleri size doyumsuz bir keyif verir. Elazığ'ın önemli isimlerinden biri olan Nihat Kazazoğlu isminin Elazığ'ın bir bulvarına ya da bir konferans salonuna verilmesini dilerim. Bu benim nacizane fikrim. Rabbim kendisine uzun ve saglıklı ömürler versin… Bize ve Elazığ'ımıza kattığı güzel şeyler için, bize iyi bir rehber ve iyi bir dost olduğu icin kendisine teşekkür ediyoruz…İyi ki varsın Nihat Abi…

Tarihi Harput Kalesi zindanı ilgi bekliyor

ZİNDANIN SIRRI…

ÇAYDA ÇIRA / ELAZIĞ

Urartuların ülkemizde miras bıraktığı Harput Kalesi, şu anki Elazığ ilinin sınırları içerisinde yer almaktadır. Elazığ'ın şehir merkezine yaklaşık 10 km uzaklıktaki yapı, şehri ziyaret eden turistlerin en çok merak ettiği yerlerden biridir.

Harput Kalesi, M.Ö 8. yüzyılda Urartular tarafından inşa edilmiştir. Kale, ismini bulunduğu yöre olan Harput'tan almıştır. Eski bir yapı olduğu için bugüne dek birçok farklı medeniyetin hakimiyeti altına girmiş bir kaledir.

Yapının bugünlere gelebilmesinde etkili olan en önemli onarım Artukoğulları döneminde yapılmıştır. Harput Kalesi ve bölgesi, takvimler 1515 yılını gösterirken Osmanlı İmparatorluğu'nun hakimiyeti altına girmiştir. Bu dönemde imparatorluğun hükümdarı Yavuz Sultan Selim'dir.

Yapı; Çubuk Bey, Alaeddin Keykubad ve Belek Gazi tarafından yönetim merkezi olarak kullanılınca tarih açısından daha da önemli bir mekâna dönüşmüştür.
Kale, iç ve dış surlar olmak üzere toplamda iki bölümden oluşmaktadır.
Harput Kalesi, kayalıkların üzerindeki bir bölgede konumlandığı için kuşatılması zor bir mekân oluşuyla da dikkat çekmektedir.
İçerisinde tahıl ambarı, darphane, cami, ve sivil yapılar bulunan kaleyi büyük bir mahalleye benzetmek mümkündür. Dikdörtgen şeklindeki yapıda kayaların içerisine oyulmuş odalar bulunmaktadır.

HARPUT KALESİ KAZI ÇALIŞMALARI

Harput Kalesi, uzun yıllar boyunca varlığını korumuş bir yapı olduğu için ve aynı zamanda da farklı medeniyetlerin hakimiyet dönemlerine şahitlik eden bir yapı olduğu için bölge arkeolojik açıdan oldukça değerlidir. Bu nedenle de bölgede günümüze dek birçok kazı yapılmıştır. Bu kazılardan başlıcaları;
Harput Kalesi'nde 2005 yılında bölgede saklı bilgileri keşfetmek amacıyla kazılar yapılmaya başlanmıştır. 2006,2007,2008 ve 2009 yılında da devam eden bu kazının amacı bölgede 17.yüzyıldan 20.yüzyıla dek yaşayan bir Osmanlı Mahallesi'ni kurtarmaktır. 2005 yılında başlayan bu kazı Osmanlı Arkeolojisi kapsamındadır. Yine aynı kazıda mahalle mektebi, çeşitli ticarethaneler, yeni konutlar ve atölyeler bulunmuştur.
Bölgede 2018 yılında tekrar kazılar başlamıştır. Fırat Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. İsmail Aytaç'ın başkanlığındaki kazıda 45 kişilik bir ekip çalışmıştır. Bu kazı daha çok yenileme yapılacak bölgelerin belirlenmesi için yapılmıştır. Tarihi kalede bu yıl 45 kişilik ekiple gerçekleşen arkeolojik çalışmalarda tarihi yapı kalıntıları ile seramik, çini, alçı

kabartma, ok ucu, mancınık taşı, mutfak eşyaları, tıbbi aletler ve taş mühür gibi küçük parçalardan oluşan 20 bin objeye ulaşıldı.

HARPUT KALESİ ZİNDANLARI

Harput Kalesi'nde yürütülen kazı çalışmaları, yapıda yerin 64 metre aşağısında 98 basamakla inilen bir zindanın olduğunu ortaya çıkarmıştır. Ortaya çıkan zindan Belek Gazi'nin Haçlı Kralı II. Baudouin'i tutsak ettiği zindandır. Gidenlerin gezmek istediği bu zindan; yapıda geçmişin izlerini net olarak hissettiren bölümlerden biri olarak görülmektedir.

Yerin 64 metre altında gerçekleştirilen çalışmalarda, doğal yapılı 98 basamaklı merdivenli tünelle zindana iniliyor. 190 cm ile 330 cm uzunluğunda ve 170 cm eninde olan tünelde, 2 tane havalandırma bacası bulunuyor. Bacaların yeryüzüyle bağlantıları henüz bulunamadı. Tünelin sonunda ise uzun bir salon ve salonu üçe ayıran bölmeler bulunuyor. Bu bölmelerden birinin yeni bir tünel girişi olduğu sanılmaktadır.

Zindanı ilk keşfeden Prof. Dr. Veli Sevin, "Şimdi arkeologlara düşen görev bu mağaranın sırrını çözmek. Kimler, ne zaman ve ne için yaptırtmıştı? Bir bir iz sürülüp aranacak. Yüz yılı aşan bir süredir toprak altında olmasına karşın bu yer altı yolları ve odaları günümüzde hâlâ pek çok şehir efsanesine konu ediliyor. Kimileri tüneller ile Elazığ'a bağlandığını, kimileri büyük hazineler barındırdığını söyleyip duruyor. Hatta Osmanlılar döneminde dilden dile anlatılan bir efsaneye göre, karanlık zindanda genç, gayet güzel ve tılsımlı bir kız altın bir köşk üzerinde yatar ve her yıl bir kez uyanarak "Süt Kalesi, Dere Hamamı yıkıldı mı? Katır kuzuladı mı?" şeklinde haykırırmış. Bu sesi bizzat duyduğunu söyleyenler de çıkarmış. Biz yaklaşık bir buçuk aydır yerin altındaki karanlık, nemli tüneller içinde bu tesisi açmaya, uyuyan güzele ulaşmaya gayret ediyoruz. Ama ses seda yok her nedense. Yoksa daha da derinlerde mi bekliyor bizleri? Bilemiyoruz. Ancak bildiğimiz şu ki, bu muazzam yer altı yapısını günümüzden 2 bin 8 yüz yıl önce Urartu kralları bir sarnıç olarak yaptırtmış; amacı yalnızca su. Nitekim içinde su hâlâ var. Osmanlılar dedikodu ve rivayetlerden öyle bıkmış olmalılar ki padişah Abdülmecit döneminde burayı taş ve toprakla tamamen doldurarak köreltmişlerdi. Biz şimdi hâlâ onların doldurduklarını temizlemekle meşgulüz…

Harput Kalesi Urartu Krallığı'nın yıkılışından sonra hiç terk edilmedi. Roma, Bizans, Artuklu, Akkoyunlu ve Osmanlılar döneminde de önemini korudu. Eski sarnıç bir zindana dönüştürülerek kullanıldı. Zindan Ortaçağ'da büyük ün kazanmıştı. Harput'un Artuklu Beyi Belek 1122 ve 1123 yıllarında, Kudüs'ün mağrur Haçlı kralı ile Urfa kontu, Birecik senyörü ve onlarca haçlı şövalyesini zincire vurarak bu zindana atmıştı. Bu olay o zamanki dünyada büyük bir heyecan yaratmıştı. 19. yüzyılda Avrupalı seyyahlar Harput'a hep bu zindanı görmek ümidiyle gelmişler ve geriye düş kırıklığı içinde dönmüşlerdi. Gelecek yıllarda, gerekli düzenlemeler yapılıp güvenlik önlemleri alındıktan sonra bu yer altı tesisini herkes rahatça gezip görebilecek; yüz kadar basamağı inip çıkmayı gözüne kestirenler tabii… Yapılmakta olan kazıların kalenin gizli kalmış daha pek çok köşesini ortaya çıkararak tarihe ve Elazığ turizmine önemli katkılarda bulunacağı inancındayız." dedi.

HAPİSHANE OLARAK DA KULLANILDI

Hırsızlık, adam öldürme ve alınan borcun ödenmemesi gibi muhtelif suçlar nedeniyle tutuklanan kişiler kale içinde bulunan bu zindanda hapsediliyordu. Kaledeki zindanda sadece Harput Sancağı dâhilinde tutuklanan suçlular bulunmuyor, aynı zamanda seferlerde esir alınan düşman askerleri ve çevre kaza veya sancaklarda yakalanan suçlular da burada hapsediliyordu. Dolayısıyla kaledeki zindan, bölgenin en korunaklı zindanlarından biri olup merkezi bir hapishane özelliğini de taşıyordu. Mesela kapıcılar kethüdasının Çemişgezek tarafında yakaladığı suçlular Harput Kalesi'nde hapsedilmiştir. Ayrıca 1638 yılında Sağman Kazası cizye vergilerine kefil olan Dilo adlı gayri müslim, bu vergilerin eksik toplanması sebebiyle, kefaletinden dolayı tutuklanarak Harput Kalesi'ne getirilmiş ve burada hapsedilmiştir. (1)

(1) Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi The Journal of International Social Sciences
Cilt: 26, Sayı: 2, Sayfa: 337-350, ELAZIĞ-2016
17. YÜZYILDA HARPUT KALESİ Harput Castle in the 17th Century
Celalettin UZUN-Enver ÇAKAR

BİR AVUÇ ELAZIĞ VERİR MİSİN?

Bilal CİVELEK

70'li yılların ortalarıydı. Okula devam ederken cumartesi pazar, tatillerde çalışarak harçlığımızı çıkarmaya çalışırdık. Tatil başlar başlamaz Gazi Caddesi köşede Azot Sanayi Kulübü vardı.

Orada garson yardımcısı olarak işe başladım. Ortaokulu bitirmiş liseye başlayacaktım.

Kulübe, genellikle Azot sanayi fabrikası çalışanları, karayolları memur kesimi ve Elazığsporlular gelirdi. Ömer, Orhan, Hıdır gibi Elazığsporun gözde oyuncuları her akşam buraya takılırlardı.

Kulübün arka penceresi de yazlık Saray Sineması'ydı.

Hem çalışır hem de bedava film seyrederdik. Bir iki hafta sonra bütün müşteriler benim talebe olduğumu öğrenince daha da sevmeye başladılar. Kalkarken bahşiş bırakmadan gitmezlerdi.

Beni bakkala bir şey almaya gönderdiklerinde paranın üstü bana kalırdı. Bazen de Deli Recep gelir, elindeki tasla oynarken yemek isterdi. Herkesin Recep'e sorduğu ilk soru; "Beni tanır mısın?" sorusuydu. Deli Recep önce baba isimlerini sonra mahalle ve köylerini söyler sonra tanıdığı için havaya zıplar sevinirdi.

Para verirlerdi, kâğıt paraysa alırdı, demir paraları sevmezdi. Zaten zavallı parayı alır yolda ya düşürür ya da uyanıklar elinden alırlardı. Parayı alırdı ama neye yaradığını bilmezdi.

Yaz tatili boyunca çalıştım. Artık okulların açılma haftasıydı. Son akşamımı çalışırken akşamın sonunda Elazığsporlu Ömer, Orhan, Karayollarında mühendis Burhan ve ve diğer oyuncular içeri girdiler. Ellerinde beş paket vardı. Bir masaya oturdular beni yanına çağırdılar. Yanlarına gittim.

Önce biraz sohbet ettik, sonra bana hediye aldıklarını söylediler. Ben çocuk aklımla kabul etmedim. Gurur yaptım. Hediyeleri bana kabul ettirmek için dökmedikleri dil kalmadı. Sonunda kabul ettim.

Bir çift gıcır gıcır potin, pantolon, ceket, bir gömlek ve bir de kravat verdiler.

Duygulu bir merasimle beni eve gönderdiler. Kulübün sahibi Nesim abi de günlüğümü fazlasıyla verdi.

Ben uçarak eve gittim. Gecenin yarısı eve vardım ama o gece hiç uyumadım. Hediyeleri tekrar tekrar açarak baktım.

Yıllar sonra okudum öğretmen oldum. Ömer, Hıdır, bir de Burhan beyle karşılaştım. Onlara o gece yaşananları tekrar hatırlatmak istedim. Çoğu hatırlamadı bile…

İşte böyleydi Elazığ insanı. Bir elinin verdiğini diğer eli görmezdi. Talebeye, fakire, deliye gözü gibi bakarlardı.

Bugün o eski günleri hatırlarken Elazığ insanın ne kadar vefalı, ne kadar cömert olduğunu hatırladım. Ben bunu unutmadım, çünkü o akşam bana sadece hediye vermediler; beni okumama için teşvik ettiler. Bana değer verdiler ve onurlandırdılar.

Bazen diyorum, zaman tüneli olsa o günlere gider miyim acaba?

Evet, giderdim.

Niye giderdim biliyor musunuz?

Bir avuç eski Elazığ'ı getirmek için…

Bir avuç insanlık getirmek için…

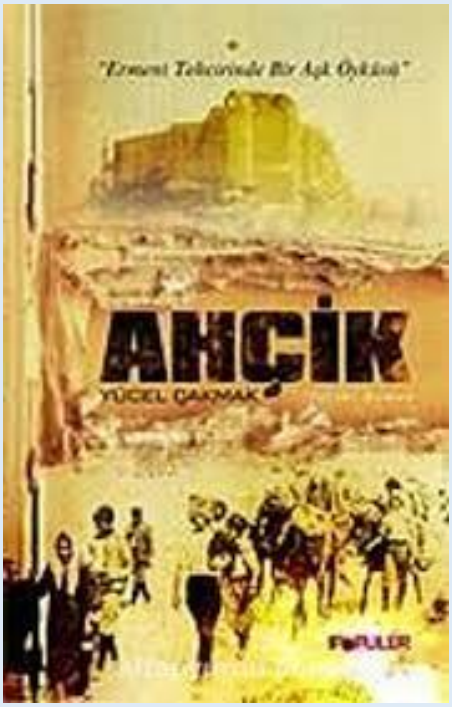
Bir avuç hakiki Gagko getirmek için elbette giderdim.

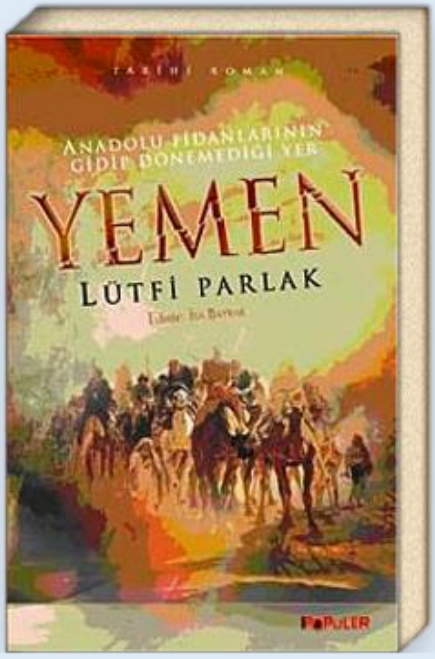
Türküler kitaplaşıyor

‘Ahçik’ türküsüyle başlayan kitap projeleri, ‘Yemen’, ‘Yiğikili Zülküf’ adlı kitaplardan sonra ‘Harputlu Zöhre Kız’ ile türkülü romanlarımıza bir yenisi eklendi.

ÇAYDA ÇIRA / ELAZIĞ

Harput Kültürünün önemli bir parçası olan türkülerimiz , hikayeleriyle de dikkat çekmiştir. Harput Türküleri yaşanmış gerçek hikâyelerden derlenmiştir. Her türkünün bir hikayesi vardır.

2005 yılında Yücel Çakmak’ın yazdığı “Türkülerimiz ve Öykülerimiz” adlı bu kitapla 33 türkümüzün hikayesi yer almıştı. Bu araştırma kitabının ardından 2007 yılında Yücel Çakmak’ın ‘Ahçik’ adlı romanı, 2008 yılında Lütfi Parlak’ın ‘Burası Huştur’ türküsünden esinlenerek yazdığı ‘Yemen’, 2013 yılında Aziz Aydın Doğan tarafından ‘İnişte Yokuşta Zülküf’ türküsünden yine esinlenerek ‘Yiğikili Zülküf’ ve 2019 yılında ‘Yüksek Ayvanlarda Kandiller Yanar’ türküsü ‘Harputlu Zöhre Kız’ adıyla romanlaştırıldı.

Ahçik

Elazığlı Gazeteci Yücel Çakmak’ın kaleme aldığı “Ahçik” adlı roman 2007 Yılı’nda Popüler Kitaplar tarafından yayınlandı.

Elazığ’ın tarihi yöresi Harput’ta yaşanan hüzünlü aşk hikâyesinde, iki ayrı millet ve kültürden olan iki gencin sevdası anlatılıyor.

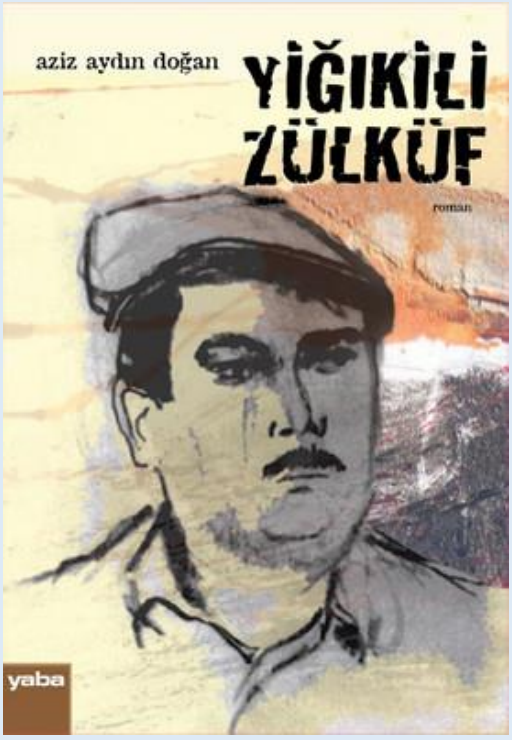
Türk genci Mustafa ile Ermeni kızı Ahçik arasında yaşanan ve türkülere ilham olan bu büyük aşk evlilik hazırlığı aşamasında Ermeni isyanlarından ötürü bir türlü gerçekleşemiyor. Bir türlü birleşemeyen bu gençler, bir yandan sevda acısı çekerken bir yandan da iki toplum arasında yaşanan sıkıntıları çözmeye çalışıyorlar.

Kitap 2019 yılında başka bir yayınevinde yeniden basıldı.

Yemen

Lütfi Parlak, ‘Burası Huştur’ Türküsünden yola çıkarak, 2008 yılında ‘Yemen’ adlı romanı yazdı. Osmanlı Devleti’nin ölüm anından evvel başına gelen en büyük acılardan birisi, şüphesiz Yemen Cephesi’nde yaşanmıştır. Bir yandan Balkanlarda, bir yandan Kafkaslarda ateşle imtihan olan Anadolu fidanları; aynı dönemde, aynı inanç değerlerine sahip Ortadoğu ve Yemen’e uzanan çizgide bir başka ateşin ortasındaydı. Ama bu ateş yaman bir ateşti…

Anadolu insanının yüreğinde hala sönmeyen alevler bırakan, türkülere, nağmelere konu olan Yemen Cephesi, edebiyatımızda da çok işlenmemiş konulardan biridir.

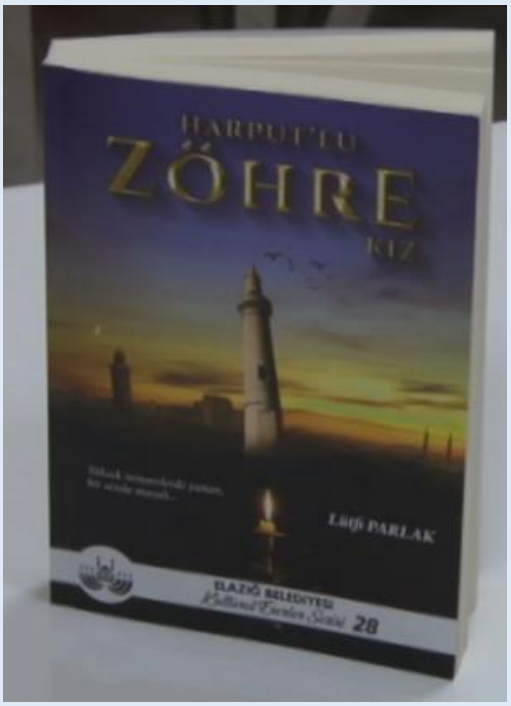

Bu eser; Anadolu'dan Yemen'e uzanan yolda, çoğunun kafasında "gidip dönülmeyen" bir serüvenin hikâyesidir. Giderken arkasına dönüp "Yemen, yemen şanlı yemen, toprakları kanlı yemen, ben Yemen'e dayanamam, nazlı yardan ayrılamam" diye türkü tutturan Mehmetlerin hikâyesidir. Okurken sizler de o Mehmetçiklerle yürüyecek ve yaşananları iliklerinizde hissedeceksiniz…

Yiğikili Zülküf

Elazığ'ın bir diğer türküsü olan 'İnişte Yokuşta Zülküf' Türküsü de Elazığlı Yazar Aziz Aydın Doğan tarafından 2013 yılında kitaplaştırıldı. Romanın konusu **"***Yiğıkili Zülküf***"** isimli bir kabadayının yaşam öyküsüdür. Kahraman, kitapta kendi anne-babası, kız kardeşleri, yeğeni, eniştesi, -hem Elazığ yöresinde- hem de İstanbul ve Ankara'daki tanıdıkları, arkadaşlarıyla kurguya dahil edilmektedir. Konu 80'lerde geçmektedir. Zülküf, alışılmışın dışında bir kabadayıdır. Merttir, sözüne sadıktır, yoksulun yanındadır. Zenginden aldığı haracı har vurup harman savurmadan getirip yoksul mahallelerde dağıtır. Bu ailelerin sorunları olduğunda onların arkasında durur. Böyle olunca da *Yiğıkili Zülküf*'ün etrafında bir sevgi çemberi oluşur. Olumsuz bir durum olduğunda o yoksul kesim de kabadayıya sahip çıkarlar.

Zülküf bu yolu isteyerek seçmemiştir. Onu o günkü koşullar, çaresizlik, arkasızlık ve imkansızlıklar zorlamıştır. Kendisi asi ruhlu, boyu posuyla yapılı bir delikanlıdır. Her zaman haksızlıklara başkaldıran bir karaktere sahiptir.

Harputlu Zöhre Kız

Yazar Lütfi Parlak'ın "Harputlu Zöhre Kız" isimli kitabı 2019 yılında çıktı.

Lütfi Parlak'ın "Harputlu Zöhre Kız" isimli kitabı çıktı. Patlak, "Sadece bir türkü olarak düşünmemek lazım" dedi. 8. kitabının içeriğiyle ilgili açıklamalarda bulunan Yazar Parlak, "Kitabım daha yeni yayınlandı. Belediye Başkanımız tarafından, belediyemiz tarafından yayınlandı. Tabi bu esnada onlara da teşekkür etmek istiyorum. Yalnız bizim meşhur türkülerimiz var. "Yüksek Ayvanlarda Kandiller Yanar" bu kitabın konusu bu türkünün acıklı hikayesi. Tabi türkü denilince önemsememek mümkün değil. Onlar bizim ruh dünyamıza açılan pencerelerdir. Oraya baktığınız zaman insanı görürsünüz, tarihi görürsünüz. Bu kitapta her ne kadar da türkü gibiyse 1890-1935 yılları arasında Harput'ta cereyan eden olayları içerir. Sadece bir türkü olarak düşünmemek lazım" ifadelerini kullandı.

Mezarı 50 Yıl sonra bulunan Harputlu Şehidin emaneti kızına teslim edildi.

Şehit için son görev

- **Cephede savaşan Harputlu Yüzbaşı Şekip Efendi, kızları için aldığı elbiseleri ve oyuncakları, kendisine bir şey olması halinde ailesine verilmesi için Çalköy'lü Ahmet Ağa'ya teslim etti.**

Yücel ÇAKMAK

29 Ağustos 1922 günü 14. Süvari Tümeninin 3. Alayı, 2. Bölük Komutanı Yüzbaşı Şekip Efendi, bölüğünün başında büyük bir cesaretle, çevre savunmasında bulunan 20 keşif düşman grubunun içerisine saldırarak 2000 kadar düşman askerini esir alır. Derinliklerde bulunan düşman toplarını ele geçirmek üzere hücuma geçtiğinde bir kısım askeriyle birlikte bu bölgede şehit düşer. Ailesi şehit düştüğü yeri bulamaz. Kızı 1972'de kızı Merhum Maide Kuyulu bir tesadüf sonucu babasının mezarını bulur.

ŞEKİP EFENDİ KİMDİR

Yüzbaşı Şekip Efendi Anıtı (Altıntaş)Kütahya Altıntaş ilçesi, Zafertepe-Çalköy'de Yüzbaşı Şekip Efendi Anıtı bulunmaktadır.

Harputlu Yüzbaşı Şekip Efendi (1886-1922) 14.Süvari Tümeninin 3.Alayı subaylarından olup, 29 Ağustos günü Yunanlılara hücum ederken şehit düşmüştür. Aynı alaydan olup şehit olan, Düzce-Üsküp'ten Veysel Ömer, Keskin-Yağlıker'den Veli Mehmet, Akhisar-Tatasut'tan İbiş Ömer de bu şehitlikte gömülüdür.

Yüzbaşı Harputlu Şekip Efendi, 16 Kasım 1914'te Üsteğmen, 10 Kasım 1920'de Yüzbaşı olur. Çok iyi Fransızca da

bilmektedir. Ağustos 1922'de 14. Süvari Fırkası'nın başındadır. 29 Ağustos 1922'de Çalköy'deki harekâtı yönetir. Harekâtın bizzat başında bulunan Yüzbaşımızla birlikte askerlerimiz, Çalköy'de Afyon-Kocatepe yönünden gelen Yunan askerlerinin iki bine yakınını esir alırlar. Fakat, Yüzbaşı düşman topçularını da esir alarak topları ve mühimmatı ele geçirmek ister. Kararına uygun olarak, esir ettikleri askerler "bir avuç askeriyle" köyde bırakıp, ön safta yer alarak topçulara yeni bir saldırıda bulunur. Saldırı sırasında bir topçu ateş ile şehit düşer. Esir olan Yunan askerlerinin büyük bir kısmı kaçar. Yüzbaşının şehâdeti büyük üzüntü yaratır, fakat aynı zamanda da subayın cesaret ve kahramanlığı Türk ordusunun yüksek moral kazanmasına ve ordumuzun toparlanmasına vesile olur.

Milletin kaderini değiştiren bir Fırkaya komutanlık etmesi ve büyük bir cesaret örneği olan kararından sonra şehit olması dolayısıyla, 24 Ekim 1922'de TBMM kararı ile şehit Yüzbaşı, Binbaşılığa terfi ettirilir. Şekip Efendi'nin bir kahramanlık destanı olan hayatı ve şehâdeti mertebesini tatması, onun TBMM'nin tek oturumluk "ortak" kararıyla ölümünden sonra rütbesi yükseltilen bir subay olması hadiselerinin her birçok önemli "tarihin dönüm noktaları"dır.

Evli olan Şekip Efendi'nin Huriye hanımdan üç kızı bulunmaktadır. Müfide, Mukeddem ve en küçük kızı Maide.

MEZARI NASIL BULUNDU

Bir sonbahar günü öğle üzeriydi. Bayramın üçüncü günüydü. Çalköy'üne bir gezi otobüsü geldi. Otobüste dikkat çeken ise, otobüsün flaması idi. Flamada şu yazılıydı. "10 Kasım ve Atatürk Gezisi, Erenköy Kız Lisesi." Araba kasaba ortasında bulunan Atatürk heykelinin önünde durdu. İçinden bir gurup kız öğrencinin indiği görüldü. Başlarında birkaç da yaşlı bayan öğretmen vardı. Gezi kolunun sorumlusu olduğunu söyleyen yaşlı bir bayan öğretmen geziye niçin çıktıklarını anlatıyordu.

Saçları beyazlanmış, orta boylu, tıknazca bir bayan olan öğretmenin sesi titriyordu. "0n kasımlarda ağıtlar düzeceğimize, Atatürk'ü tanıyalım, bu vatanı nasıl kurtardılar onu öğrenelim, nerelerde hangi savaşları yaptıklarını ve Kurtuluş Savaşımızın nasıl geçtiğini görmek için bu kutsal topraklara geldik." dedi.

"O BENİM BABAM"

Yolda gelirken bir flamadaki bir harfin düştüğünü fark etmişler ve onun yerine bir harf yazmak için mola vermişler. Gezi sorumlusu ve Tarih Öğretmeni olduğunu söyleyen yaşlı bayan, yöre halkından bir masa rica etti. Hemen yakındaki bakkaldan bir masa ve sandalye getirildi. Yaşlı bayan masanın başına geçerek kartondan kesmiş olduğu harfi boyamaya başladı. Hem kartonu boyuyor hem de çevrede bulunan tarihi yerler hakkında bilgi alıyordu.

O tarihte savaş günlerini yaşamış olan Çalköy'lü ihtiyar Ahmet Ağa onun sorularını cevaplıyordu.

Yaşlı bayan sordu:

- Büyük taarruzun yapıldığı yerler kasabamızın dışında mıydı?
- Kasabamızın belediye sınırları içinde bulunan ve kasabamıza 2 kilometre olan Zafertepe Abidesi vardır. Atatürk, Büyük Taarruz Başkomutan Meydan Muharebesini bu tepeden idare etmiştir.
- Zafertepe'den başka yakınlarda tarihi abide var mıdır?
- Bir de kasabamızın çıkışında bir şehitlik daha vardır. Burada bir yüzbaşımız askerleriyle birlikte şehit olmuştur. Şehitliğin adı "Harputlu Yüzbaşı Şekip Efendi" şehitliğidir. Bu sözleri duyan yaşlı bayan öğretmenin elinden boya fırçası düştü.:
- "O benim babamdı." diyerek hıçkırıklarını tutamadı. Masanın üzerine kapandı Yalvarır bir sesle:
- "Ne olur babamın yattığı yeri göreyim. İki yaşımdan beri ona hasretim. Kırk senedir arıyorum. Bir türlü yerini ve ne olduğunu bulamamıştık." diyordu. Hıçkırıklarından ne konuştuğu zor anlaşılıyordu. Gözyaşları, önündeki boya kutusuna karışıyordu. Bu acıklı sahne

karşısında herkesin gözleri yaşarmıştı. Öğrenciler bir yandan hocalarını teselli etmeye çalışıyorlar, bir yandan sessizce ağlıyorlardı. Kısa bir sessizlik çöktü kasaba meydanına. Sessizliği bozan yine bayan öğretmen oldu. Bir müddet sonra kendine geldi ve;
- Ne olur hemen şehitliğe gidelim, uzaksa arabaya buyurun.
Yaşlı adam:
- Hayır, şu karşıda görülen abide orasıdır.
Hep beraber yürünmeye başlandı. Öğrencilerin hepsi arabadan indiler, onlar da kalabalığa karışarak yürümeye başladılar. En önde öğretmenler ve kasabadan yaşlılar bulunuyordu. Yaşlı bayan (Şekip Efendi'nin kızı olan tarih öğretmeni) nın kollarına iki öğrenci girmiş şehitliğe doğru yol alıyordu. İhtiyar Ahmet Ağa savaş günlerini anlatıyordu. Öğrenciler onu can kulağıyla dinliyorlardı. Bazıları not tutuyor, bazıları fotoğraf çekiyorlardı. Sekip Efendi'nin kızı belki de konuşmaların hiçbirini anlamıyordu. Babasının onlarla vedalaşıp harbe gidişi hayaline geliyordu.
Ona "Bir tanem, annenizi üzmeyin, yakında geleceğim, gelirken size güzel oyuncaklar getireceğim" diyerek yanaklarından öpüşünü hissediyordu. Babasını savaşa değil çarşıya gidiyor sandığı için sevinçle el sallayışını hatırlıyordu. O zaman annesinin babasını ağlayarak uğurlamasını küçük kafası anlayamamıştı. Babası gittikten sonra annesinin hemen her gün

öbür odaya geçip Kur'an-ı Kerim'i indirip okuyuşu dua edip sessiz ağlayışı gözlerinin önüne geliyordu. Böyle hayal aleminde yürürken kolundaki öğrencinin:
- Hocam Şehitliğe geldik demesiyle kendine geldi. Herkes durmuş ona bakıyordu. Hıçkırarak:
- Babam kaç tarihinde şehit oldu, şehit oluşunu biliyor musunuz? diye ihtiyar adama sordu.

ŞEHİTLİK ÖYKÜSÜ

Ahmet Ağa biraz düşündükten sonra:
- 1922 senesi Ağustos'un 29 uncu günü akşam üzeri idi. dedi ve anlatmaya başladı.
- Ağzı köpükler içinde koşarak gelen atın durumu merakımıza gitmişti. Sahibi nerede idi. İkindi üzeri geçmişlerdi köyden. Acaba ne olmuştu? Afyon cephesinde bozulan düşman kaçıyordu. Bir bölük asker, başlarında bir yüzbaşı ile baskına gitmişlerdi. Merakımız iyice büyüdü, acaba yüzbaşı ve askerleri esir mi oldu, şehit mi oldu öğrenmek için atın geldiği tarafa gittik. Vardığımızda baskına giden bir

bölük askerimiz şehit olmuştu. Baskına giden bölüğümüz arkadan gelen bir Yunan birliğinin pususuna düşmüş. Birçok Yunan askerini esir alıp gelirlerken, pusudaki Yunan askerleri tarafından şehit edilmişler. Karanlık olduğu için arkadan gelenleri fark edememişler. Köyümüzde o zaman at, araba, öküz, kağnı, hiçbir şey koymadı Yunan gavuru. Canlı hayvan namına hiçbir şey bırakmadı, yedi. Doymak bilmiyorlardı, Bir sene daha kalsalardı, çaydaki kurbağalarımızı bile koymayacaklardı. Kazan kazan kurbağa yediklerini çok iyi bilirim. Şehitlerimizi getirecek bir şey bulamamıştık. Sırtımızda getirdik bu gördüğünüz şehitliğe. Gece karanlık olduğu için şehitlerimizi ertesi gün gömdük. Ruhları şad olsun. Allah Rahmet Eylesin. Birçok şehit verdik ama o gün zaferi kazanmıştık."
Herkes ihtiyar adamı can kulağıyla dinliyordu. Konuşmasını bitirdiğinde yürekleri kabarmış Türklük, damarlarında şahlanmıştı. Herkesin heyecanlı olduğunu fark ettim. Hocalarının işareti ile öğrenciler sıraya geçtiler. Bütün Şehitlerimiz için saygı duruşunda bulundular. Gür bir sesle İstiklal Marşımızı söylediler. Şekip Efendi'nin kızı ağır ağır ağlıyordu. Tekrar kasaba meydanına gelindi. Gezi bir gün ertelendi.

EMANET TESLİM EDİLDİ

Erenköy Kız Lisesi Çalköy Kasabasının misafiri oldu. Misafirler birer ikişer evlere paylaştırıldı.
Öğretmende Ahmet Ağalara misafir olur. Gece geç saatlere kadar babasının mezarının bulunduğu yere doğru uzun uzadıya baktı. Gecenin geç saatlerinde Ahmet Ağanın eşi misafir öğretmenin yanına gelerek, "Kızım aç susuz musun neden istirahat etmezsin" der. Öğretmen; "Değilim aksine çok mutluyum babamı buldum biliyor musunuz ben 2 yaşındaymışım hayal meyal hatırlarım onu" der.
Hane sahibi nenemiz "Uyu kızım dinlen artık" dese de öğretmen: "Ben yıllarca babamı bir pencerede bekledim annem öldükten sonrada beklemeye devam ettim. Öksüz ve yetim iken de devam ettim. Şimdi buldum bırakın biraz daha bakayım nolur."
Hane sahibi tebessüm eder o asil şehit kızına "Sende benim bir kızımsın artık öksüz yetim değilsin artık bana da anne diyebilirsin" diyerek sarıldı.
Öğretmen sessizce pencereden babasına bakıp gözyaşlarını damla damla süzülürken Ahmet Ağa "Destur var mı?" diyecektir. Ellerinde küçük bohçalar var. İçlerinde ayakkabılar elbiseler oyuncaklar, hani 50 yıl önce söylemişti ya Yüzbaşı Şekip Bey, kızlarına "Bir gün geleceğim bayramda sizlere yeni elbiseler oyuncaklar ayakkabılar getireceğim." İşte o gün bu gündür koca öğretmen daha da ağlar, "Bey amca ben bunu hatırlıyorum evde sürekli ablarım, 'Babam elbiseler getirecek babam oyuncak getirecek' derdi. Ne güzel insanlarsınız unutmamışsınız." der. Ahmet Ağa, "Unutur muyum hiç şurada oturup sohbet etmiştik. Gitti, atı geldi sabaha yakın gittim orada gördüm oracıkta şehit düşmüş ellerimle defnettim hiç aklımdan çıkmadı. Bir gün sizi bulur muyum diyerek hep sakladım. Allah'a ham olsun ki siz beni buldunuz" diyerek, camdan şehitliğe seslenir "Ey Şekip Bey kızına emaneti verdim rahat uyu."
2005 yılına kadar Yüzbaşı Şekip'in kızları buraya gelerek kurbanlar kesip hayır dağıtmaya devam etti. Şehitliğin etrafını satın alarak bugünkü arazi halini de gerçekleştirdi.
Şehit kızı Öğretmen Maide Kuyululu da, 26.02.2000 tarihinde vefat etti.

KAYNAKLAR:
*Ali Eldiven-Kütahya Fen Lisesi Müdürü
(ÇALKÖY Belediyesi tanıtım kitapçığından alıntı)
*Habib Akalın "RÜYAMDA VATANI GÖRDÜM" kitabı.

Hoşgörünün kenti Elazığ, orada mısın?

ZÜLFİKAR DOĞAN

Elazığ Lisesi 'ni bitirirken düzenlediğimiz "Mezuniyet Gecesi" için oluşturduğumuz Türk Sanat Müziği saz heyetinde başkemancı Ermeni arkadaşım Senharip, kanuni ise kardeşi Yakup idi. Kızkardeşleri Elizabet, lisemizin en güzel kızlarındandı. Halaları Diş Hekimi Roza hanım ise İngilizce derslerimize dışarıdan öğretmen olarak gelirdi.

Elazığ 'a Paris modasını taşıyan ve her yıl düzenli olarak Fransa 'ya giderek o yılın modasını "teneffüs" eden bayan terzisi Vahan, kentin hanımlarını şık ve modaya uygun giydirirken, Afrim Bey de kentin en gözde diş hekimlerinden biriydi.

Palu'lu Zaza aşiretinin lideri Ali Rıza Septioğlu o zaman da güçlü bir kimseydi. Demirel kendisini liste sonuna koyunca, bağımsız aday olup, AP'nin oylarını da bölerek TBMM 'ye girmeyi başarmıştı.

Paskalya ve Noel 'de bizler, Ermeni dostlarımızın, komşularımızın bayramını kutlar, Şeker ve Kurban bayramlarında ise onlar bizlere bayram kutlamasına gelirdi.

Türkiye'nin en büyük ruh ve akıl hastanelerinden birine sahip Elazığ 'ın delileri de çok ünlüydü. Trafik Memet, Aliye Bacı, Tınik hemen ilk akla gelenlerdi. Hastanenin başhekimi Mutemet Bey, iyi huylu akıl hastalarını gündüzleri kente bırakır, hayattan soyutlanmamalarını sağlardı.

Ancak halk arasında Mutemet Bey 'in de aslında "deli" olduğu konuşulurdu. Güzel Sanatlar Akademisi mezunu resim öğretmenimiz "Deli Nuro" lakaplı Nurettin Bey, Elazığ ve Harput'u birbirinden güzel heykellerle donatmıştı.

Hafta sonlarında Harput, Hazar Gölü (Sivrice) Elazığlıların piknik ve eğlence yerleriydi. Hazar Gölü'nün plajları yaz aylarında dolar taşardı. Elazığ Musiki Cemiyeti 'nin hafta sonu konserlerinde Halk Eğitim Merkezi konser ve oyun salonu dolar taşardı.

Tiyatrolar 2 - 3 günlüğüne Elazığ'a turneye geldiklerinde bilet bulmak çok zor olurdu.

Yerli film gösteren Gölcük sineması kadar, sürekli "ecnebi" filmler oynatan Saray sineması da tıklım tıklım olurdu.

Her zaman sinemalarda "Balkon bayanlara, salon umuma" olur; sinemada "kabuklu yemiş yemek ve sigara içmek yasak" olduğu için, karanlıkta ellerinde fenerle dolaşan belediye zabıtaları, bunları yapanları yakaladığı gibi dışarı atardı.

Kapalı spor salonunda Barış Manço' yu, Cem Karaca' yı, Üç Hürel'i, Durul Gence orkestrasını bütün Elazığ gençliğinin izlediğini; Türkan Şoray, "Cemo" filminin çekimleri için kente gelip, attan düşerek boynunu kırdığında neredeyse bütün kentin Sultan için ağıt yaktığını anımsıyorum.

Gülom ve Yalçın Plak stüdyoları İzzet Altınmeşe, İbrahim Tatlıses, Kenan Temiz' in

kasetlerini çıkarır; Erkek Sanat Enstitüsü 'nden yayın yapan Elazığ Radyosu'nun "Dinleyici İstekleri" programında, başta sevgililer bütün şehir birbirine şarkı armağan ederdi. Herhalde bugün olsaydı, Elazığ Radyosu reytingde bütün özel radyoları geride bırakırdı...
Bugün hepsinin adları değiştirilip, Güzel Yurt, Yeşil Yurt gibi adlar konulan Kesrik, Mornik, Hüseynik, Hırhırik, Elazığ'ın "mutena" banliyöleri idi. Seko mahallesinde Türkü, Ermenisi, Alevisi, Sünnisi, Zazası, Kürtü bir arada, dostça, hoşgörüyle, yanyana, sımsıcak ilişkilerle yaşardı.
Elazığ'ın tek kuru temizleyicisi "Jet" Memet işyerinin camına yazdırdığı "Jet Kuru Temizleme Fabrikası" yazısı yüzünden kentin "fabrikatörleri" arasında anılırdı. Şehrin ortasındaki şarap fabrikası uluslararası pek çok madalyaya sahip Buzbağ şarapları ile eğlence yaşantısına katkıda bulunurdu.
Keban Barajı, ardından Karakaya barajıyla sular altında kalan arazilerle kente doğru yaşanan yoğun göç, olağanüstü boyutlarda bir nüfus dolaşımına yol açarken; istimlak bedellerini alan kentlilerin önemli bir bölümü daha büyük kentlere yerleşmeyi seçti. Yerlerini köyleri istimlak edilen, arazileri su altında kalan köylüler aldı.
O yıllarda ne Aczimendiler vardı, ne de Müslüm Gündüz. Mehmet Ağar muhtemelen İçişleri Bakanlığı'na yeni memur girmişti. Veysel Özerdem' in aklından bir gün Budapeşte 'de ana muhalefet liderini yumruklayacağı geçmiyordu bile. Nihat Akgün, Necdet
Ulucan gibi "baba" lar yeni yeni adlarını duyurmaya başlamışlardı.
Elazığ o yıllarda, hoşgörünün, kardeşliğin, dostluğun, sevginin egemen olduğu, çağdaş bir Cumhuriyet kentiydi. Şair ruhlu insanların, sanatla, edebiyatla haşır neşir olduğu bir yerdi.
Bugün şeriat isteyenlerin, "Susurluk Çetesi" işine adı bulaşan bakanların, yeraltı dünyasının kimi önde gelenlerinin hepsinin aynı kentten çıktıklarına, Türkiye'nin gündemine Elazığ'ın bu şekilde taşınmasına inanmak gelmiyor insanın içinden.

ELAZIĞ Mezire Caddesi 1914 yılı

ELAZIĞ ÇOCUK OYUNLARI

KAHVE FİNCANI OYUNU

İki rakip takımla oynanır. Bir tepsiye 12 fincan ile bir yüzük dizilir. Oyuna hangi tarafın başlayacağı kura ile kararlaştırılır.
Oyunu başlatan takımın bir üyesi, yüzüğü fincanlardan birinin altına saklar, ardından bütün tepsi rakip takımın önüne konur. Rakip tarafın her üyesi, sırayla bir fincan çevirir. Eğer yüzük son fincanın altından çıkar ise, fincanları çeviren taraf yenilmiş sayılıp bir puan kaybeder ve oyun tekrarlanır. Ancak yüzük daha önce bulunur ise fincanları çeviren taraf oyunu kazanmış olur ve yüzüğü saklama sırası ona geçer.

Yüzüğü arayanlar, onu saklayanların yüz ifadelerine hep dikkat kesilirler. Öyle ki bunlar, çeşitli teatral hareketler ya da sahte ifadelerle rakiplerini oyuna getirebilirler.
Yarışmanın ödülü oyun başlamadan kararlaştırılır ve 3-4 sepet üzüm, armut ya da bir tepsi kadayıf ya da baklava olabilir.
Kız ve erkekler birlikte oynarlar.

KÖREBE

Gözlerini ilk kapatacak kişi, yani ebe, kura ile seçilir. Seçilen kişinin gözlerini bir mendille sıkıca bağlarlar ve oyun başlar. Ebe, diğerlerinden birini bulup tutmak zorundadır. Yakalanan oyuncunun kendisi ebe olur ve oyun devam eder.
Bu oyunu kız ve erkekler birlikte oynarlar.

SAKLAMBAÇ

Yazın bahçe ve ağıllarda, kışın ise yemlik ve bölmeler gibi, boğa ve öküzlerin arkasında saklanacak birçok yer bulunan ahırlarda; zeytinyağı cenderesinin, değirmi cenderenin etrafındaki çeşitli yerler ya da duvar boyunca uzayan sekinin (saku) altı vs. köşelerde oynanır.
Saklambaç ebesi kura ile seçilir.
Seçilen kişi, gözlerini elleriyle kapatıp başını bir direğe yaslar ve arkadaşları saklanana kadar bekler. Az sonra “Oldu mu?”, yani herkes saklandı mı diye bağırır. Biri “Oldu!” diye bağırana kadar beklemek zorundadır. Ardından ebe gözlerini açar ve diğerlerini aramaya başlar. Eğer birini görürse adını seslenir ve koşarak, başlangıçta yaslandığı direğe tükürür. İlk görülen kişinin kendisi ebe olur ve oyun yeniden başlar. Eğer saklanan kişi ebeden önce direğe yetişip üzerine tükürürse kendisini kurtarmış olur ve ilk ebe diğer oyun arkadaşlarını aramaya devam eder.
Bu oyunu kız ve erkekler birlikte oynarlar.

ELAZIĞ GÖMMESİ

Malzemeler:
1500 gr kepekli un
750 gr kıyma veya kavurma
200 gr ceviz
100 gr tereyağı
Bir miktar pul biber ve tuz

Yapılışı:
Kepekli una bir miktar su ilave edip kulak memesi yumuşaklığında hamur elde edene kadar yoğuruyoruz. Bir tavada kıymayı veya kavurmayı bir miktar kavuruyoruz. Soğanı küçük küçük doğrayarak yine ayrı bir kapta kavurup su ilave ettikten sonra pembeleşmeyecek şekilde hafifçe pişiriyoruz. Ardından kavrulan kıymaya veya kavurmaya ekleyip istersek pul biber katıyoruz. Daha önce hazırladığımız hamurdan yumurta büyüklüğünde parçalar alıp yağladığımız fırın tepsisine seriyoruz. Üzerine hazırladığımız kıymayı veya kavurmayı, soğanlı harçtan koyuyoruz. Harcın üzerine bir yufka daha serip bu yufkanın üzerine de havanda dövdüğümüz cevizleri serpiyoruz. Böylece bir harçlı, bir cevizli olmak üzere 25-30 adet olacak şekilde hazırlamış oluyoruz. En üste gelecek yufkayı biraz kalınca açıp yayıldıktan sonra üzerini hafifçe yağlayıp bıçakla ortadan ikiye bölerek fırına atıyoruz. Altı ve üstü kızarınca fırından çıkarıp en üsteki kalın yufkayı kaldırıyoruz. Çatalla kazıyoruz ve Elazığ Gömmesi'ni tabağa koymadan tepsi içerisinde servis ediyoruz.

